ERIK VALEUR

PĚT PRESTIŽNÍCH OCENĚNÍ
PERLA SEVERSKÉ KRIMI

SEDMÉ DÍTĚ

ERIK VALEUR

SEDMÉ DÍTĚ

KNIHY OMEGA

Copyright © Jens Henrik Jensen og JP / POLITIKEN Hus
København 2012

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Překlad © Magdalena Jírková, 2017
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2017
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2017

ISBN 978-80-7585-413-1 (pdf)

ERIK VALEUR

SEDMÉ DÍTĚ

Přeložila: Magdalena Jírková

Hlavní postavy románu:

Ane Marie Magdalena Rasmussenová – zvaná Magdalena
ochrnutá po dětské mozkové obrně, sousedka kojeneckého ústavu Kongslund, který postavil její dědeček.

Asger Christoffersen
od dětství fascinován vesmírem – nyní astronom v Århusu.

Bjørn Meliassen – zvaný Profesor
ředitel největší televizní stanice v zemi – Channel DK.

Carl Malle
penzionovaný policejní šéf, najatý Národním ministerstvem na objasnění Kongslundské aféry.

Gerda Jensenová
asistentka a pravá ruka první ředitelky Kongslundu, Magny – slečny Ladegaardové.

„Grauballský muž“
náměstek a nejvyšší úředník Národního ministerstva.

„Šaman“
poradce národního ministra Oleho Almind-Enevolda.

Inger Marie Ladegaardová – zvaná Marie
pěstounská dcera Magny – slečny Ladegaardové.

Knud Tåsing
novinář krachujících novin *Volný víkend.*

Kriminální komisař
vyšetřovatel případu mrtvé ženy z pláže u Kongslundu.

Magna – slečna Ladegaardová
první ředitelka kojeneckého ústavu Kongslund, která slaví šedesátileté jubileum.

Nils Jensen
fotograf krachujících novin *Volný víkend.*

Ole Almind-Enevold
národní ministr a kandidát na post premiéra.

Orla Berntsen
právník, vedoucí štábu a cizineckého oddělení Národního ministerstva.

Peter Trøst
šéf zpravodajství a moderátor největší dánské televizní stanice – Channel DK.

Susanne Ingemannová
současná ředitelka kojeneckého ústavu Kongslund.

Søren Severin Nielsen – zvaný Severin
právník a nejlepší obhájce v zemi v otázce uprchlíků.

Poznámky překladatele:

Vysvětlení pojmu Národní ministerstvo
ministerstvo zabývající se vnitřními záležitostmi země a kromě jiného i sociální politikou a zdravotní péčí. V ČR by jeho činnost odpovídala přibližně kumulovaným kompetencím Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva práce a sociálních věcí. V jeho čele stojí národní ministr.

Vysvětlení pojmu královský dopis
královský souhlas s uzavřením sňatku nezletilé osoby, zrušeno 1970.

Vlastní názvy v textu ponecháváme v originálním jazyce kvůli reálné dohledatelnosti. Překládáme pouze názvy vesniček, které jsou pro text smysluplné z hlediska významu.

Autorova předmluva

MARIIN DŮM

Musí zůstat tajemstvím, jak jsem získal nové a dosud neznámé podrobnosti k případu známému jako Kongslundská aféra.

Ten slib jsem dal natolik vážně, jak to jen lze, když člověk vnímá takové přísahy jako lehce komické. Protože pravda se nikdy nedá utajit, když s ní má Osud jiné plány. A to má pokaždé.

Za všech okolností se budu snažit popsat podivné události, jimž byl na krátkou dobu svědkem celý národ, tak jednoduše a přesně, jak to jen půjde. Nerad bych se přikláněl k jedné nebo druhé straně procesu, který pouze milostivý a odpouštějící Bůh může sledovat laskavýma očima. Skoro slyším slavnou ředitelku Kongslundu, jak se vzteká nad touto poznámkou, protože proč proboha plést do příběhu Boha?

V jejím světě, který byl padesát let obýván deseti tisíci sirotky, neexistuje žádný milosrdný Bůh – a už vůbec ne takový, jenž by připomínal roztržitého staršího muže se stříbřitě šedými vlasy a potřebou lidem na sklonku dne odpouštět.

Je v něm pouze nezdolná vůle té dámy napravovat následky obrovského egoismu předchozích generací. A tento projekt byl od samého počátku vystaven temnému a nepoddajnému Osudu, jenž operoval mimo náboženský i racionální vliv. Překážky byly její oblíbenou zábavou, postrkování a náhlé zvraty jádrem jejích činností.

„Osud je jedinou silou, na níž záleží, a sráží lidská mláďata, jak se mu to hodí," řekla by slečna s nakažlivým nadšením, které ji proslavilo, aby se následně zasmála, až by se stěny zachvěly: „Tady u nás jsme nikdy nepotřebovali pomoc ani Boha, ani Ďábla!"

Pořád si pamatuji kručení, které jí po takovém prohlášení vycházelo z ňader, a kvůli němuž jsme my, děti, zadržely dech, rovnou měrou okouzlené i vyděšené. I když dnes, po tak dlouhé době, se přikláním k tomu dát jí za pravdu.

Na úvod k mé vlastní roli musí postačit prohlášení, že jsem stejně jako hlavní postavy této knihy strávil začátek života v adopčním kojeneckém ústavu Kongslund a často jsem se tam po celý život vracel, hnán silou, již jsem nikdy zcela nepochopil. Díky tomu mě Marie asi nakonec našla.

Založil jsem shrnutí celé aféry na Mariiných podrobných záznamech v kombinaci se svými vlastními poznatky o událostech, které ona do detailů neznala. Platí to zejména pro portréty šesti dětí, s nimiž sdílela první měsíce svého života v Kongslundu – a které se pro ni nakonec staly takovou posedlostí.

Tajemné drama o *sedmém dítěti* je, jak to vnímám já, také vyprávěním o této její touze. Domnívám se, že i psychologové z Kongslundu by s tímto výkladem souhlasili, kdyby jej znali. A to díky neustálému pozorování zhroucených existencí přes vyleštěná skla brýlí nad syčícími dýmkami.

Zbývá jen doufat, že navzdory všemu Marie a Osud teď, když opona padá, dokážou dojít ke shodě a smírnému doslovu.

Pokud se toto přání vyplní, nebyla její cesta zbytečná. Potom sedí kdesi tam nahoře, ve stínu korun buků, jež kdysi poskytly úkryt poslednímu absolutistickému králi Dánska, a zpívá si píseň o modrých slonech, kterou zpívávala jako dítě. Večer co večer.

A tentokrát věřím, že nepřestane, dokud se nedostane k poslednímu verši.

30. dubna 2011

Najdeš-li přítele, máš šanci,
nenajdeš-li, podlehneš.

Magdalena, 1969

Prolog

ŽENA NA PLÁŽI

září 2001

Žena byla nalezena na písku přibližně na půli cesty mezi hotelem Skodsborg Badehotel a pláží Bellevue brzy ráno 11. září 2001.

Bylo to pár hodin předtím, než se svět zásadně změnil, jak to vnímali téměř všichni lidé ve velmi rozdílných zemích po celé zeměkouli. Tahle zvláštní náhoda měla rozhodující vliv na další průběh onoho podivného případu a dalo by se to chápat tak, že Osudu se zdálo vtipné vložit dvě zcela neobvyklé události do jednoho dne.

Méně významná událost – ta dánská – upadla téměř okamžitě v zapomnění, i když během prvních hodin byla policií brána velmi vážně. Důkladně ji popsala v prvních hlášeních:

Poplach byl vyhlášen v 6:32. Žena ležela skoro až u vody, s tváří zabořenou do našedlého rozbředlého písku, jako by se jedním nenasytným kousnutím pokoušela schlamstnout oblíbenou pláž Kodaňanů. Její paže byly ohnuté dozadu, ruce otevřené a na dlaních měla drobné obrazce z písku, které vyšetřovatele okamžitě přivedly na myšlenku rituální vraždy s chorobným motivem v pozadí. Ale obrazce mohly být – jak

někdo podotkl – způsobeny východním větrem, jenž zvířil písek a navál ho na mrtvé tělo dřív, než slunce vyšlo z průlivu Øresund.

Poplach spustil muž z jedné z luxusních vil v nedaleké ulici Tårbæk Strandvej, který venčil psa. Policejní vyšetřovatelé nepochybovali, že žena v písku byla mrtvá už v okamžiku, kdy padala obličejem na zem. Na čele měla ránu ve tvaru kužele, která se táhla velký kus po lebce a dál do mozku. Odtud stekla krev jejími vlasy a vsákla se do písku u obou spánků.

Technici našli světle šedé vlasy na ostrém kameni, na který dopadla, ale většina krve byla slanou vodou spláchnuta do moře dávno před nalezením těla. Mrtvá žena u sebe neměla žádný doklad totožnosti, ale její oblečení (a hodinky) později dovedly policii k teorii, že do země přijela z Austrálie (nebo možná Nového Zélandu). Ovšem když vyšetřovatelé dospěli k tomuto závěru, bylo pozdě, protože tou dobou už nikdo ženě nevěnoval sebemenší pozornost.

Dá se předpokládat, že někdo by se případem zabýval hlouběji, kdyby se během několika hodin na zeměkouli všechno nepokazilo – což byla náhoda, již nikdo z přítomných na místě činu nemohl ovlivnit. Zatímco technici důkladně prozkoumávali písek pod ženou a kolem ní, vletěla dvě unesená letadla do vzdušného prostoru nad New Yorkem a veškerá jiná aktivita na zelené Boží planetě ztratila význam. V následujících dnech se ve zpravodajství v médiích i ve vědomí Dánů uhnízdil jediný obrázek: fotografie kouřících mrakodrapů proti newyorskému nebi a černá těla, která padala a padala a padala, dolů a dolů, na Ground Zero.

Jestli měl případ mrtvé ženy někdy šanci dostat se na titulní stránky dánských novin, tímhle momentem ji ztratil. Většina médií se o něm nikdy nezmínila. Dvoje menší noviny napsaly několik řádků a jedny jediné o několik týdnů později zveřejnily policejní rozhodnutí případ uzavřít jako „nehodu“.

Tím byla mrtvá žena doslova a do písmene zapomenuta.

Nepodařilo se určit její totožnost a lovci vrahů z kodaňského policejního ředitelství si v duchu řekli, že ji stejně nikdo nepostrádá, protože je v této kauze nikdo nekontaktoval. Ani kvůli této ženě, ani kvůli jiným pohřešovaným osobám, které by ji připomínaly. Opakované dotazy do zahraničí také nepřinesly žádný výsledek. Nikdo nepoznával poněkud morbidní snímek tváře mrtvé ženy, který rozeslali. Nikdo nereagoval a policie neměla absolutně žádnou stopu, ani jeden dobrý nápad nebo alespoň poměrně slušnou, něčím podloženou teorii. Žádný registr ani databáze policistům nepomohly, aby se hnuli z bodu nula.

Osud tím trumfl snahy smrtelníků – čistě pro vlastní pobavení, jak by si mohl jeden myslet, ale popravdě řečeno, policisté nepociťovali žádné závažnější skrupule nechat případ usnout.

Koneckonců, na světě se děly mnohem důležitější věci.

*

A přesto.

O několik let později byl kriminální komisař, který tehdy vedl vyšetřování onoho okrajového případu, zpovídán dopoledními novinami kvůli sérii článků o neobjasněných vraždách.

Během rozhovoru reportér zničehonic zmínil případ ženy z pláže mezi Skodsborgem a Bellevue, jenž byl tou dobou už zcela zapomenutý. Tehdejšího rána policistu, nyní už v důchodu, zarazilo pár věcí – několik malých, ale pozoruhodných detailů, kterým se nepřestával divit, a nyní spontánně promluvil o svém nepříjemném pocitu:

„Pokud to *opravdu* byla vražda, pak se obávám, že se jednalo o čin velmi nemocného člověka," řekl. „Vlastně jsme se na začátku vyšetřování báli možnosti, že jsme narazili na prvního

dánského sériového vraha v historii," dodal stárnoucí komisař s jistou ponurostí v hlase, kterou jinak nenáviděl, protože takový tón považoval za neprofesionální.

Novinář sedící proti němu našpicoval uši. Nevzpomínal si, že by kdy slyšel o možné vraždě v Bellevue.

Na opačné straně stolu zavřel kriminální komisař oči, jako by se ve svém vnitřním světě pořád díval na oblíbenou pláž, a v mysli vyvolával předměty, které technici v písku označili a nafotili. Potom, stále s tím temným zabarvením v hlase, řekl:

„V první chvíli jsme považovali za trochu divné, že při pádu dopadla na jediný větší kámen na tomhle kousku pláže. Jediný. To byla neskutečná náhoda. Ale samozřejmě možná… A také jsme nedokázali prokázat nic jiného."

Novinář přikývl a vytáhl svůj diktafon.

Policista si přístroje nevšímal. „Pochopitelně nás také udivilo, že jedno její oko bylo silně poškozené…, zatímco druhé bylo zavřené a naprosto bez úhony, jako při klidném spánku. Oko bylo tak zničené, že napůl viselo z důlku. Nemohli jsme pochopit, jak se o kámen takhle zranila – alespoň ne hned – dokonce i kdyby se uhodila dvakrát za sebou. Ale opět…, bylo to pochopitelně možné a ona samozřejmě mohla utrpět to zranění chvíli předtím, na jiném místě." Kriminální komisař znovu otevřel oči. „Možná upadla už dřív… někdy během noci…" Předkládal svou hypotézu s pohledem tak pochybovačným, že se novinář odvážil ze strachu pouze lehce přikývnout, aby se vyvstalé hrozivé podezření nerozplynulo.

Stárnoucí policista ve vyprávění dospíval k záhadným závěrům a hlas mu sklouzl o další patro níže do temnoty. „Možná to se samotným činem vůbec nesouviselo," řekl. „Ale v malém okruhu kolem mrtvé jsme označili čtyři předměty, o nichž jsme si, upřímně řečeno, mysleli, že tam nejsou… no, úplně bez jakékoli logické spojitosti s opalováním a odpočíváním na obyčejné dánské pláži. Ležely kolem ženy

téměř v kruhu, a tak blízko u ní, že *mohla* existovat souvislost, a to nás vážně znervózňovalo."

Novinář svůj malý digitální záznamník zapnul, aby zachytil každičké z následujících slov.

„Napravo od ní – tedy směrem na jih – ležela knížka. Jen o pár metrů dál. Třeba s ní neměla nic společného. Na druhou stranu to nebyla žádná běžná knížka, jakou si člověk normálně spojuje s lidmi, kteří se u moře opalují. Byla to kniha napsaná v minulém století starým astronomem. Jmenoval se Fred Hoyle. Černý mrak z roku 1958. Je to hodně starý sci-fi román a člověk musí být astrofyzik, aby ho to alespoň trochu zaujalo. Četl jsem ho…" Téměř omluvně zavrtěl hlavou.

Novinář o autorovi nebo knize nikdy neslyšel.

„Ale byla tam ještě jedna věc," řekl starý vyšetřovatel. „Od těla přímo na západ – o kousek dál na pláži – ležela lipová větev. Problém byl, že nikde v blízkosti žádné lípy nerostly. Tak proč tam ležela?" Znovu zavrtěl hlavou, jako by chtěl popřít přírodopisný zázrak a znovu uvedl výhrady, jak by odpovědný policista měl: „Samozřejmě… nějaký kluk ji tam mohl donést a odhodit… Ale vypadalo to tak… nepřirozeně."

Opět seděl chvíli bez hnutí, uvězněný v minulosti, než pokračoval: „Ovšem to, co nás zarazilo nejvíc, bylo asi to, že ji někdo uřízl motorovou pilou – tu větev – a pak také to, že…" Šéf mordparty v důchodu se zase odmlčel, zavřel oči a v duchu si prohlížel krajinu, v níž leželo tělo na břiše a kolem něj lezli po všech čtyřech technici. Znovu se zamyslel.

Novinář k němu diskrétně přistrčil záznamník, ale ohleduplně mlčel, aby ukázal, že chápe, jak je to nepříjemné. Přeřezanou větev takové tloušťky nepřinese holub v zobáku jako snítku.

„Ta větev byla dost stará," ozval se po velmi dlouhé době komisař a pochmurnost v jeho hlase byla zřetelnější než dřív. „Když jsme ji analyzovali, ukázalo se, že je opravdu *hodně hodně* stará." Potřetí zavrtěl hlavou. „Nebyla uříznutá nikde

v okolním lese, spoustu let ležela někde bůhví kde – a kdo si s sebou kruci donese tolik a tolik let starou větev a položí ji na pláž – a proč by to někdo vůbec dělal?“

Novinář neměl na otázky žádné odpovědi a vyčkával.

„A mírně na východ… směrem k vodě, jen pár metrů od její hlavy, jsme našli kousek provazu, ale nebyl to obyčejný provaz. Byl poskládán do tvaru smyčky a byl docela silný. A to nás skutečně znervóznělo, protože svým umístěním u hlavy mrtvé mohl symbolizovat motiv oběšení…“

Novinář se neodvážil na tázaného spěchat. Znovu se na delší dobu rozhostilo ticho.

„Ale to nejhorší…“ Hlas se sice znovu ozval, ale policista ještě jednou zaváhal, i když bylo zřejmé, že několik let čekal na to, až bude moci vyjádřit své obavy, a svým způsobem se zdálo, že se mu ulevilo. „To nejhorší byl samozřejmě *pták.*“

Poslední, naprosto běžné, slovo pronesl téměř šeptem.

„Pták?“

„Ano. Opodál ležel na pláži ptáček – vzhledem k tělu přímo na sever, u její levé ruky. Ona ležela na břiše. Ptáček měl zlomený vaz a vážně nás vyděsil. To kvůli němu jsme poslali popis našich nálezů specialistům do FBI ve Washingtonu… lovcům *sériových vrahů*…, ale kvůli teroristickému útoku na Dvojčata uběhla dlouhá doba, než odpověděli. Měli spoustu práce. Když konečně zaslali výsledky svých analýz, snažili se nás uklidnit. Nevěřili, že by nám tady běhal sériový vrah na svobodě. Ale na druhou stranu…, *kdyby* běhal…, *potom* by byla souvislost mezi našimi nálezy na pláži *tak* zvláštní a *tak* šílená, že by se vymykala každému vysvětlení. Lidé z FBI nikdy neviděli nic, co by jen *připomínalo* to, co jsme toho rána na Bellevue našli. Pokud tedy šlo o nějaký model.“ Policista se opět odmlčel.

„Model? Takže vám řekli, že to celé je pouhá náhoda?“ Novinářova otázka byla položena s lehkým zlostným tónem v hlase.

„Ano… to řekli. Soudě podle všeho šlo jen o náhody… podivné náhody, ale přece jen. *Don't worry*, řekli, ale stejně jsme si starosti dělali. Nebo já si je dělal. A pořád si je dělám. Neustále v duchu vidím toho ptáčka."

Novinář položil prst na tlačítko stop a řekl: „Ale na mrtvém ptákovi na pláži přece není nic divného… Do krku ho mohla kousnout kočka a mohla ho tam dotáhnout, než ji něco zahnalo?" Jeho hlas teď zněl poněkud vyzývavěji.

Kriminální komisař dlouho zíral na mladého tazatele. „Ano, samozřejmě," přitakal. „To je všechno… hodně pravděpodobné. Ale nebavíme se o mláděti racka nebo o zmateném kosovi – dokonce ani o zatraceném vrabci…" teď se v jeho očích objevil počínající vztek, „byl to pták, který by nikdy sám od sebe neletěl uprostřed noci chcípnout na zasranou dánskou pláž, a to byl ten hlavní problém."

Starší muž opět v duchu pohlédl na břeh pláže toho rána a zkoumal detaily, které viděl jen on. Novinář zvedl záznamník ze stolu, aby zachytil jeho poslední slova.

Později – v redakci – byla slyšet tak zřetelně, jako by byla vyslovena jen pár centimetrů od vestavěného mikrofonu záznamníku, a byla to právě tahle slova, kvůli nimž šéfredaktor příběh s naštvaným odfrknutím a nesporným verdiktem smetl:

„Žádný takový nesmysl neotiskneme! Čtenáři by si mysleli, že jsme se úplně zbláznili."

„Byl to malý zlatý kanárek," řekl komisař do mikrofonu a po téhle informaci reproduktor chvíli šuměl. „Chápete to?"

Novinář neodpověděl.

Policejní šéf dlouho seděl uvázlý ve vlastním údivu, než se mu vrátil hlas: „To byl ten problém. Kdo kdy slyšel o *kanárkovi*, který v naprosté tmě doletí na pláž a sedne si až k vodě, aby si potom zlomil krk? To je zcela nemožné."

Potom bylo z malého reproduktoru slyšet rachocení, jak kriminální komisař vstával.

„Ta žena byla zavražděna. Jsem o tom přesvědčený. A byl to nejšílenější čin, s jakým jsem se kdy setkal."

Avšak, jak řečeno, jeho výpověď nebyla nikdy zveřejněna. A redakce, jak se tak redakcím stává, zapomněla všechno o příběhu, který neshledali dostatečně věrohodným na to, aby ho otiskli v ranních novinách.

ČÁST I

ZAČÁTEK

-1-

NALEZENEC

květen 1961

Když se nakloním dopředu, vidím přímo dolů do zahrady dětského domova, a když se vytáhnu na špičky a pootevřu okno, pořád jako ve snu mohu zahlédnout bíle oblečené přísné slečny. Po celý život kralovaly Kongslundu a všem bytostem, jež se tam dostaly. Jak sedávaly, kdysi na začátku 60. let, na krásné terase s výhledem na průliv Øresund. A dokonce i po tolika letech se nad jejich dobrými srdci nese vůně čerstvě vyžehleného prádla a právě upečeného chleba, která vystoupá až ke mně nahoru, pod hřeben střechy, a z níž se mi zatočí hlava, takže se musím svým křivým ramenem opřít o parapet, aby se mi nepodlomila kolena.

Támhle sedí slečna Ladegaardová a tam slečny Nielsenová a Jensenová. A kousek dál stojím já sama, až dole u vody se svým japonským slonem na kolečkách na rezavém řetízku, a pozoruji vzdálené obrysy ostrova Hven, kde vědec a dobrodruh Tycho Brahe před staletími postavil svou observatoř Stjerneborg. V té době mi vědecký

aspekt samozřejmě nic neříkal – v tom věku a se slonem na kolečkách jako jediným přítelem –, ale ten modrý pruh země představoval, co si pamatuji, tajný cíl pro mé čím dál tím vzteklejší myšlenky na útěk.

V těch letech Kongslund přijímal téměř nekonečný proud dětí narozených v hanbě osamělým neprovdaným ženám, a proto tyto děti musely být adoptovány. Děti byly uvítány silnými slečnami s rovnými zády v místnostech s vysokými stropy, a to s jediným slibem: že jim bude co nejrychleji nalezen nový domov a nová rodina.

V druhém roce života mě přestěhovaly z pokoje, kterému říkaly Sloní pokoj, a když se slečna Ladegaardová stala mou pěstounkou, odnesla mě něžně, ale rozhodně do pokoje, o kterém si myslela, že je ve vile Kongslund ten nejhezčí. „Rozhlédni se kolem sebe, Marie," řekla. „Tahle místnost byla navržena a vybavena Lidovým králem."

Poslušně jsem se zatočila na patách, dokonce třikrát, a najednou jsem byla zase sama.

Sedla jsem si k oknu a znovu se zadívala na průliv Øresund a vzdálený ostrov. Nejméně jednou denně jsem na každé ruce spojila prsty do kruhu a přiložila je k očím, takže to vypadalo přesně tak, jako bych pozorovala svůj vysněný cíl pomocí dlouhého a nesmírně silného dalekohledu.

*

Zdálo se, že se křik během téměř nekonečné cesty dlouhými chodbami Královské nemocnice odrážel ode zdi ke zdi a nesl v sobě tolik vzteku proti temnotě a zatracení, že to nikdo, kdo ho slyšel, nikdy nezapomněl. Po nějaké době, jež se zdála jako pár minut, pomalu vymizel a ve vědomí těch, kteří byli toho dne v nemocnici, nakonec zůstal jen jako tichá ozvěna.

Nejpodivnější bylo, že ten křik se ozval mnoho hodin po samotném porodu – okamžiku zrození, během něhož se mladá matka naopak chovala překvapivě a naprosto nepřirozeně tiše. Dítě přišlo na svět za tak zvláštních okolností, že si každý, kdo se toho večera nacházel na porodnickém oddělení B, pamatoval veškeré podrobnosti. I to, co porodu předcházelo. Ještě i po téměř padesáti letech.

Několik lidí si vzpomnělo na příchod velmi mladé ženy a její záhadné zmizení tři dny po porodu. Jeden člověk si dokonce pamatoval i porod, ale jejich slova se dala potvrdit pouze několika málo ručně psanými poznámkami, na něž desetiletí sedal prach, a které nedávaly odpovědi na dvě naprosto zásadní otázky: kdo byla a odkud přišla?

Nikdo neměl ani nejmenší tušení, kam po porodu odjela, a nikdo nedokázal nic říct o dítěti. Dokonce ani o jeho pohlaví, protože bylo rychle odneseno z porodního sálu, jak bývalo v Královské nemocnici zvykem v oněch desetiletích, kdy v Dánsku přicházely na svět tisíce nelegitimních dětí.

Tři osoby, které by mohly osvětlit záhadu z večera roku 1961, jsou už všechny po smrti. Platilo to pro hlavní porodní asistentku, která ženu odrodila, i pro zdravotní sestru, jež se o dítě starala v prvních hodinách. A týkalo se to i primáře, který nařídil naprosté mlčení o celém porodu. Jedna porodní asistentka, co byla na oddělení – tehdy jako mladá studentka –, o mnoho let později vyprávěla novináři, že dítě bylo vyzvednuto třetího dne, jak primář předpovídal. A se vší pravděpodobností dostalo svou první postýlku ve známém adopčním kojeneckém ústavu Kongslund ve Skodsborgu, o pěkný kus dál na Strandvejen.

Porodní asistentka, nyní již v důchodu, byla velmi ráda, že může vyprávět svůj příběh takovému pozornému posluchači, protože jí vždy bylo líto mladých osamělých žen, které v desetiletích po válce v zástupu přicházely do Královské nemocnice a rodily chlapce a dívky určené k adopci.

První zvláštností byl primářův telefonát uprostřed přehledu stavu vod vysílaného v rádiu, přesně hodinu před dívčiným příchodem.

Byl to krátký, strohý oficiální rozhovor vyslechnutý nejmladší studentkou oboru porodní asistentka, která seděla naproti vrchní sestře ve službě a popíjela čaj. Později do podrobností převyprávěla, co jim bylo nařízeno. Primář výslovně zdůraznil, že se jedná o naprosto zvláštní příjem – *speciální dodávka* –, jak to nazval se suchým humorem a možná i slabým nesouhlasným tónem.

„Na porodnické oddělení B ji doveze auto. Porodí *o samotě.* Nebudou s ní žádní příbuzní," řekl. „Kdyby chtěla dítě vidět, až bude na oddělení šestinedělí, *není* to možné – protože dítě bude *v každém případě* dáno k adopci."

Silně zdůraznil nezvratnost rozhodnutí, což nebylo tak úplně obvyklé. Tu a tam mladé ženy zalitovaly nejtěžšího rozhodnutí svého života a adopční proces zastavily, ale v tomhle případě se to stát nemělo.

„Žena bude vyzvednuta za tři dny, ve stejnou dobu jako v den příjezdu. Dítě si odveze ředitelka Kongslundu, slečna Ladegaardová."

To poslední byl naprosto běžný postup. Ale krátká lhůta a primářovo zapojení do tohoto případu rozhodně normální nebylo. Další podivnou odchylkou od standardu byl příjezd té ženy. Do nemocnice byla dovezena soukromým automobilem, což bylo tenkrát zcela nezvyklé.

Nejméně tři z přítomných si později vzpomněli, že vůz byl tmavý a hodně velký a zajel před vchod porodnické části na ulici Juliane Maries Vej. Černě oděný řidič zastavil, ale nechal motor běžet, a potom pomohl mladé ženě ze zadního sedadla.

Dvě studentky na asistentky scénku zvědavě pozorovaly zpoza napůl stažených žaluzií a žertovaly. „Nyní přichází Cruella de Ville," prohlásila ta starší.

Nově příchozí byla opravdu oblečená do dlouhého tmavého kabátu a měla také nasazený černý klobouk se širokou krempou. Tím ovšem podobnost končila. Na prvním schodu stanula mladičká dívka s krátkými světlými vlasy a očima, které byly tmavé a zapadlé, jako by dlouho nespala. Byla přibližně ve věku mladší studentky.

Za normálních okolností by rodička přinesla papírek s potřebnými informacemi z organizace Mateřská pomoc a na oddělení už by ležela připravená složka, kterou by Mateřská pomoc poslala sociální pracovnici nemocnice. Na složku by sociální pracovnice napsala velké A. Toto písmeno by zainteresovaným sdělilo, že si rodička přeje dát své dítě k adopci. Potom by proběhl porod, jak se to tenkrát dělalo – diskrétně a téměř v trapném tichu, s dostatečným množstvím rajského plynu – a ve finálním okamžiku porodu by byl proveden úkon, který bude v budoucnosti udivovat mnohem svobodnější ženy, protože připomínal naprosto zvláštní prokletí: Porodní asistentka položila ženě na obličej složenou látkovou plenu, aby jí takto zabránila zahlédnout sebemenší kousek dítěte, které právě v tu chvíli přicházelo na svět. Jednalo se o zcela běžnou praxi, která měla ulehčit rozloučení s tělíčkem, které ještě před krátkou chvílí bylo součástí rodičky. Matka by neviděla, jak se dítěti přestřihává pupeční šňůra, neviděla by, jak dítě vztahuje ručičky k tělu, které právě opustilo. Porodní asistentka by novorozence okamžitě odvezla z porodního sálu do připravené kolébky.

Když starší ze studentek váhavě přistoupila k dívce a zeptala se na její složku, musela vrchní sestra lehkým pokašláním upozornit, že složka neexistuje.

Mladší studentka před porodem budoucí maminku zvědavě pozorovala, pak natáhla ruku a zeptala se: „Jak se jmenujete?“

Ale dívka neodpověděla. Odložila si kabát na židli a ztěžka se o ni opřela. Z jejích prsou se ozval táhlý klokotavý zvuk, jako by se její plíce snažily v útlem těle zadržet kašel nebo třes.

Po více než dvaceti pěti letech si dvě z přítomných pamatovaly přesně tenhle detail: jakýsi zvuk, který tenkrát připisovaly strachu, ale o němž porodní asistentka v důchodu později připustila, že mohl vyjadřovat něco úplně jiného.

Silné kontrakce začaly už za půl hodiny, jako by dívka věděla, že všechno musí proběhnout co nejrychleji a není žádná možnost, jak se hanbě vyhnout. Svým způsobem byla adopce kacířštější než ilegální potrat, protože nechávala dítě začínat svůj život v naprostém osamění, a stárnoucí porodní asistentka si stále pamatovala to ticho, obklopující padlé mladičké matky.

Studentka se vrátila do místnosti s malou kovovou nádobou plnou sterilních tamponů, a když to vypadalo na pauzu mezi kontrakcemi, přistoupila k lůžku rodičky a podruhé se pokusila navázat kontakt. „Zvládáte to dobře," řekla.

Chtěla projevit svůj soucit, zeptat se dívky na kontrakce a možná ji dokonce držet za ruku. Byly skoro stejně staré. Studentka se jmenovala Carla a během prvních měsíců na oddělení se snažila nabídnout trpícím ženám trochu víc než jen profesionální pomoc, ve které se zaučovala. „Carla je neuvěřitelně vnímavá vůči vnějším signálům," říkávala o ní hlavní porodní asistentka. Než se však Carla stihla k mladé rodičce natáhnout, dívka se zničehonic obrátila, otevřela oči a upírala na ni pohled, na který Carla nikdy nezapomene.

Její zorničky byly úplně zelené a rozmazané, nejprve prázdné bolestí a strachem, pak náhle jasné a chladné, jako by zíraly z hlubiny nitra Země. V následujícím okamžiku zazářily vztekem, který studentka nechápala a ani nikdy žádný podobný neviděla. Byla to právě tahle děsivá reakce, díky níž si dívku a porod pamatovala, když byla o mnoho let později na průběh večera dotazována.

Potom porod pokračoval rychle. Také bizarně: po pouhé hodině byla dívčina tvář bílá jako prostěradlo pod jejím

zpoceným tělem, přesto nekřičela bolestí. Zavírala oči a zase je otevírala, zavírala, otevírala, zavírala a otevírala a zdálo se, že se jí ve všech končetinách zastavila krev, zatímco na kůži jí perlil pot. Povlečení bylo zmuchlané, zmačkané a úplně promočené. A stejně nebylo slyšet ani hlásku. Bílá štíhlá ramena se chvěla, když znovu nastoupily kontrakce, a nejmladší studentka si pamatovala teplo a vlhko v místnosti, světlé vlasy přilepené k polštáři a odér hanby a ponížení, jež vždy obklopovaly ženy s velkým písmenem A na složce.

To, že ona sama svým jednáním a vším tím soucitem byla součástí hanby, pochopila Carla mnohem později, když se sama stala ženou a matkou a mohla se ohlédnout za dlouhým životem. Byl to šok, s nímž se nikomu nesvěřila, dokud jako důchodkyně nevyprávěla o záhadném porodu. Vždy soucit vnímala jako největší ctnost v lidském životě, ale toho večera, na porodnickém oddělení B, měl tenhle pocit bratra – dvojče, jehož tvář byla pro Carlu neviditelná, ale kterou okamžitě poznala trpící žena: *nesouhlas.*

Primář se dostavil pár minut před samotným porodem a požádal studentku, aby místnost opustila. Ale Carla věděla, co se stane. Kvůli naplnění prokletí – takhle to Carla vnímá dnes – dívka porodila s látkovou plenou přehozenou přes obličej a (podle hlavní porodní asistentky) bez jediného výkřiku. V následujících minutách bylo dítě odneseno. Celé to proběhlo během chvilky.

Mladá žena byla převezena na oddělení šestinedělek, zatímco novorozenec byl uložen ke spánku v pokoji daleko od matky, aby ho neslyšela plakat. Opuštěné děti se častěji budí, a proto také víc pláčou než miminka spící u matky. Zdravotní sestry to věděly a nebylo možné připustit, aby matka ve stavu deprese a viny vstala a začala své dítě hledat.

Třetího dne, pár hodin předtím, než měla odjet, zvedla neznámá mladá žena hlavu z polštáře a poslala pro hlavní

porodní asistentku. Chtěla využít svého práva na zrušení rozhodnutí o adopci. Chtěla vidět své dítě…

Hlavní porodní asistentka informovala zdravotní sestru, ta zavolala vrchní sestře, která sehnala lékaře, a ten upozornil primáře. Byl jim potvrzen příkaz, který primář dal už dříve:

Dívka nesmí *v žádném případě* dítě vidět.

U tohoto zvláštního porodu nebyl žádný prostor pro výjimky.

Když se příkaz po hodině dostal zpět k hlavní porodní asistentce, šla přímo k dívčině lůžku a tichým hlasem její žádost zamítla. Domnívala se, že zamítnutí přirozeně vychází z úsudku, co je nejlepší pro dítě.

„Už je bohužel pozdě. Dítě je pryč," oznámila.

V následujících vteřinách byl křik mladé ženy slyšet až na porodnických odděleních na druhém konci budovy a mísil se v něm žal, strach a nespoutaný vztek, který narážel do stěn jako tornádo řádící v uzavřeném tunelu.

Všichni sklonili hlavy a pevně zavřeli oči, jako kdyby pouze hluboká tma dokázala zahnat představy vyvolané tím zvukem.

Když ticho po velmi dlouhé době opět dovolilo pohyb po chodbách, hlavní porodní asistentka si k sobě zavolala mladou studentku a nabídla jí jasmínový čaj. „Vím, že pohled na dívku, která v úterý porodila, na tebe musel hodně silně zapůsobit," řekla a v uklidňujícím gestu jí položila ruku na paži.

Carla své vedoucí, o níž věděla, že je bezdětná a žije sama, naslouchala se skloněnou hlavou.

„Vím, že je pro ženu náročné vidět, jak jiná žena takovým způsobem vlastně zavrhne své dítě – ale je to těžké i pro to dítě…" Hlavní porodní asistentka přešla do šepotu. „Člověk úplně jasně cítí, že to dítě má potřebu se k někomu přitulit, a že má naprosto stejné potřeby jako my všichni ostatní, možná dokonce ještě silnější. Tělesné teplo…"

Poslední slova nechala viset ve vzduchu bez dalšího vysvětlení a Carla si pořád pamatuje její lehce se chvějící prsty na svém předloktí.

Pak prsty hlavní asistentky stiskly pevněji, jako by chtěly zahnat zlo, které právě prošlo jejich jinak tak životadárným světem. „Ale nemůžeme s tím nic dělat, Carlo. Jestliže Osud rozhodl takhle, je nejlepší, když matka dítě vůbec neuvidí. Proto to děláme."

Carla přikývla a nic neřekla.

Následujícího dne, poté co skončila službu, zašla na oddělení šestinedělek, kde jí dvě kojící matky ukázaly správný pokoj.

Ale lůžko, které hledala, bylo prázdné a mladá žena pryč. Téměř to vypadalo, jako by to celé byl jen sen.

Vtom za sebou uslyšela rychlé kroky a hluboký hlas pozdravil: „Dobrý den."

Byl to ten poslední z detailů, které o mnoho let později dokázala tak jasně popsat. Uprostřed pokoje stála vysoká žena s miminkem v náručí. Carla ženě sahala po bradu.

Celá zmatená neodpověděla.

„Tebe jsem tady ještě neviděla," prohlásila velká žena. „Jak se jmenuješ?"

Carla v ženiných širokých pažích viděla malinký obličejíček se zavřenýma očima. „Ne," řekla. „Já jen studuji na porodní asistentku na porodnickém oddělení B…"

„Žádné *jen*, má milá. Neexistují ženy, které jsou *jen… a už vůbec* ne porodní asistentky. Vy jste sama uvítacím výborem života!" Žena se hlasitě zasmála, čímž se dítě v jejím náručí zatřáslo jako během menšího zemětřesení.

Carla se začervenala. „Ne, já tím jen myslela…" Zbytek odpovědi spolkla.

„Chceš se podívat, jestli dítě, které jsi přivedla na svět, je ještě tady?" řekla vysoká žena a opět zvážněla. „Ano, je tady. A teď mu musíme najít dobrý domov. Ten nejlepší, jaký může dostat, to ti

slibuju. Já jsem slečna Ladegaardová. Jsem ředitelkou domova organizace Mateřská pomoc ve Skodsborgu… v Kongslundu."

Tak stroze znělo představení. A pak vysoká žena dodala, skoro jako kdyby mluvila na to malé: „Děti mi říkají *Magna.*"

Carla si vzpomínala, že ve vzduchu byla slabě cítit sladká vůně květin smíchaná s trochu pronikavějším odérem čehosi, co jí připomínalo kouř doutníčků nebo i velkých doutníků.

Ředitelka se usmála a otočila se ke dveřím.

Miminko bezpečně leželo v jejím náručí a špulilo rty. Byla to malá, téměř neviditelná štěrbinka v bílé spící tváři. A najednou byly pryč.

*

O týden později, o několik kilometrů severněji se probouzí město. Žena ve svém bytě rozsvěcuje jednu lampu, ale ta místnost sotva osvítí. Žena je o něco starší než dívka z Královské nemocnice, ale její dítě se tam narodilo jenom o pár dní dříve.

Teď žádá svou návštěvnici, aby se posadila na gauč a počkala, dokud se miminko v kolébce neprobudí. Ta ale zůstává stát u okna, jako by bylo pozorování ulice Østerbrogade, která se táhne mezi budovou a stanicí Svanemøllen, skutečným účelem její návštěvy.

Náhle se návštěvnice obrátí: „Přinesla jsem s sebou nové oblečení," řekne a autoritativní hlas nenechává žádný prostor k diskuzi. Je štíhlá, s úzkým bledým obličejem, jenž nevyjadřuje ani náznak toho, co se má za okamžik stát.

Na jídelní stůl položí bílý papírový sáček.

Žena přikývne. Když na to přijde, může jí to vlastně být jedno. Jsou dohodnuty, a ona dostane to, co chce. Nezůstanou žádné stopy po pochybení, jehož se dopustila; život může pokračovat a nikdo se nikdy nic nedozví.

A to je to jediné, co si opravdu přeje.

„Aha," přitaká a odměřeným tónem přece jen pronikne trochu skepse. Navzdory všemu je řeč o jejím dítěti, tedy alespoň ještě několik minut jejím, ale ona je stále vyčerpaná po nejtvrdších dnech svého dosavadního života.

Návštěvnice se přiblíží a natáhne dopředu ruku s čepičkou a overalem rudým jako poštovní schránka. Není moc silný, a i když jaro oteplilo venkovní vzduch, zdá se divné odložit vlněné košilky na polici – ty nikam nepojedou. Místo toho žena pomůže návštěvnici strčit malé dětské paže do rukávů krátké bundičky. Když pracují, neřeknou si ani slovo.

Žena si v duchu naposledy probírá své rozhodnutí. Od prvního kontaktu uběhly dva týdny a ona dumala nad zvláštním řešením – a rizikem, pokud nějaké je – znovu a znovu. Přemýšlela nad tím nejméně desetkrát denně, než si uvědomila, že je něco špatně. Cosi nevyřčeného, na co nemůže přijít, ale ať nad tím uvažovala, jak dlouho chtěla, nedokázala určit, o co přesně se jedná.

Už to není na její zodpovědnosti. Takhle to cítí, protože se rozhodla, že to tak musí být.

Naposledy zvedne dítě a uloží je do malého modrého košíku, pečlivě po stranách zastrčí peřinku a nahoru ještě položí růžovou dečku, aniž by se na malé podívala.

Návštěvnice vynese košík do předsíně. „Odcházím." Volnou rukou otevře hlavní dveře.

Žena přikývne. „Dobře, tak děkuju," řekne, jako by jí někdo prokázal službu, což je absurdní. Celou dobu měla pocit, že je to přesně naopak.

Několik minut postává a dívá se ke stanici Svanemøllen, aby viděla, jestli se objeví její návštěvnice s dítětem v košíku. Ale není tam žádný pohyb. Zdá se, jako by se návštěvnice i dítě propadly do země.

*

O několik kilometrů dál na sever, v domech podél Strandvejen, velkoobchodníci a ředitelé, primáři a právníci nejvyššího soudu ještě spí zaslouženým spánkem v postelích tak měkkých, že by jen zemětřesení – nebo možná hrášek jako v pohádce – dokázalo proniknout matracemi a narušit jejich sny.

Nikdo jiný než žena s malým modrým košíkem se tu nepohybuje. Přichází ze strany, po svahu z kopce Skodsborg Bakke. Světlo je slabé a ona je cloněna keři a hlubokým stínem pod vysokými stromy. Velká hnědá vila stojí až u vody.

Na úpatí svahu keře prořídnou; změní se na úzký travnatý porost, který skloněná žena projde rychlými kroky, aniž by dělala sebemenší hluk. Nakonec přejde přes příjezdovou cestu k vile, na níž pod jejími šněrovacími botami skřípe silná vrstva štěrku, což ovšem nikdo jiný neslyší. A potom se velmi opatrně proplíží podél zdi domu. Košík drží trochu od těla.

I když je štíhlá, je zřejmé, že má sílu a navzdory váze košíku se jí netřese ruka. Přistoupí těsně k domu, ohne se a postaví malý košík na práh u jižního štítu. Potom se narovná a téměř minutu stojí bez hnutí. Pomalu se otočí o tři sta šedesát stupňů a rozhlédne se všude kolem, jestli je všechno, jak má být. Pak se potichu stáhne a zmizí ve stínech pod buky.

Celé to netrvalo ani tři minuty.

Kdyby světlo z východu bylo ostřejší, žena s košíkem by možná na úpatí stráně v trávě zahlédla pozůstatky staré pěšinky mezi keři janovce a třeba by ji napadlo projít po ní mezi buky a nahoru do kopečku k sousednímu domu s bílým čelem obráceným k severozápadu.

Avšak těžko by ji tento nápad jakkoliv znepokojil, protože dům vypadal, že je už dlouho obklopen hustým křovím, mlázím, kopřivami a svěšenými větvemi – a kdyby někdo přece jen pozoroval její příchod, vzdálenost by byla více než padesát metrů. Příliš daleko na rozpoznání detailů postavy nebo rysů tváře.

Pouze snílci by si mohli myslet, že Osud zakamufluje svou přítomnost tak perfektně a opustí svou postel s nebesy tak brzy po ránu, aby zaregistroval natolik bezvýznamnou událost.

Štíhlá žena měla chvíli dojem, že mezi kmeny zahlédla stín. Ale možná to byl jen ptáček, který se ukrýval pod křovím. V následujících vteřinách to opět vypadalo, jako by po svahu nikdo nešel už po staletí.

ČÁST II

HON

-2-

DOPIS

5. května 2008

Ve světě mé pěstounky existoval pouze jeden opravdu důležitý úkol: chránit ubohé existence, které se dostaly do Kongslundu, dokud jim deset členů Adopční komise v ulici Kampmannsgade ve čtvrti Vesterbro nenašlo novou vhodnou rodinu.

„Kongslund je jejich domov, Marie," říkávala a dodávala to, co bylo zvláštním, téměř nadpozemským zaklínadlem: „A navždy si pamatuj: nejlepší domovy jsou u vody."

Když děti odjížděly, zpívávala starou píseň s předlouhými řadami veršů, u níž se zdálo, že nikdy neskončí: připochodoval jeden slon, připochodovali dva sloni, potom tři, čtyři, pět, šest – a nakonec jsem usnula, zatímco sloni odcházeli přes jemnou pavučinu.

Pak místnost, kterou děti opustily, znovu ovládlo ticho, dokud nebylo nahrazeno novým šumem, jenž se opět změnil v ticho. Roční období se střídala a všechny děti kolem mě odcházely, jedno po druhém, dokud

jsem si jednoho dne neuvědomila, že jsem jediná, kdo zůstane.

*

Dánský premiér kašlal. Během pouhých pár měsíců jeho tvář získala ostřejší rysy a byla bledší, než by si kdokoli kdy dokázal představit.

Brzy bude viset ve vzduchu jako tenký list bílého papíru a třepotat se ve větru, který působí dojmem, že přichází z lehce našpulených rtů Smrti. Premiér chvíli seděl shrbený dopředu a připomínal proslulou postavu své země. Hamleta. Člověka zasaženého smrtelnou chorobou, která by mohla být tuberkulózou, kdyby už dávno nebyla v zemi, jíž vládl patnáct let, prohlášena za vymýcenou.

Jediný další přítomný v nejvlivnější kanceláři země si odkašlal – možná aby zmírnil závažnost záchvatu svého zkrouceného šéfa.

Premiér po velmi dlouhé době konečně vzhlédl a pokusil se usmát na jediného ministra, jemuž v historicky nejdéle vládnoucím dánském kabinetu téměř věřil. Ne bezpodmínečně, ne naivně, protože pro naivitu nebylo místo na úrovni, kde iluze o ideálech a principech mohly jakoukoli kariéru zničit během chvilky potřebné k uveřejnění nějaké nové zprávy. Spíše mu věřil proto, že věděl, že jsou to prsty Smrti, které bubnují na jeho hrdlo a nikdy už nepřestanou. Předseda vlády přiložil k ústům světle modrý kapesník a ministr naproti němu na padesát procent očekával, že látka do sebe nasaje krev jako silný savý papír. Ale ve viditelných záhybech se žádná barva neobjevila.

Přetrvávající pokašlávání se pomalu vytrácelo a rozhovor mohl pokračovat.

„Myslí si, že vydržím nejméně rok," oznámila hlava země překvapivě silným hlasem.

Psací stůl, u něhož seděl, neimponoval svou velikostí, ale byl to klenot z rodného domu premiéra, vyrobený z opalovaného německého dubu a bohatě zdobený tmavými vyřezávanými ornamenty. Před premiérem leželo dnešní vydání *Volného víkendu*, z jehož úvodníku suchým chraplavým hlasem právě nahlas předčítal: *„Zdroje ve vládě předpovídají, že předseda během jednoho roku odstoupí. Může to být oficiálně oznámeno již na podzimním celostátním sjezdu Strany. Opět je to zdraví, kvůli němuž premiér a jeho poradci uvažují o nástupci, kterého budou potřebovat v krátké době.“*

Oblíbený premiér přijal zprávu o vlastní blížící se smrti bez hnutí brvou. Dokonce se pokusil zasmát, takže se jeho kašel opět vrátil a přinutil ho schoulit se na polstrované židli do strany, až si jeho host myslel, že se převrátí.

Konečně se záchvat zklidnil a premiér pokračoval ve čtení: *„Jak se zdá, nástupce již byl nalezen, a proto se na celostátním sjezdu neočekává mocenský boj. Navzdory svému věku se jím nepochybně stane zkušený ministr a věrný spolupracovník Ole Almind-Enevold, jenž požívá jedinečné popularity vysoko nad rámec Strany a v neposlední řadě i mezi občany.“*

Premiér se podíval na svého dlouholetého přítele a kolegu. „Už jsi zvolený,“ řekl.

Druhý muž si nebyl úplně jistý, jak si má ten tón vykládat. Všichni věděli, že premiér je osobitý tvrdý šéf, který svým kolegům v politice neodpouští žádné chyby. Mnozí si přátelský úsměv a lehce nakloněnou postavu špatně vykládali, když najednou v záblesku hrůzy zjistili, nakolik může klamat tělem. A zřejmě to dokázal pořád, i přes svůj zdravotní stav, který byl křehký jako pergamen.

„Nevyjde to jen tehdy, když uděláš chybu.“ Nastala krátká odmlka. „Ale ty chyby neděláš, viď?“

Bylo to stejné, jako kdyby se zeptal: „Máš ve skříni kostlivce, o kterém nevím?“

Premiér by nerad předával žezlo muži, který by ho zostudil. To by rušilo jeho smrtelný spánek na druhé straně Věčnosti, o tom nebylo pochyb.

Uklidňující úsměv musel prozatím jako odpověď stačit.

„Nikdy jsi neměl děti…?“ Otázka byla formulována jako konstatování, ale byla položena s jistým implikovaným zabarvením. Znamenalo to: Je za tím nějaký skandál…?

Milenky, hnízdečka lásky…?

Pouze úsměv.

„Nechtěli jste ani adoptovat? Hodně lidí to dělá…“ Premiér už znal důvod tohoto rozhodnutí, ale pokračoval: „Ano, chápu, tvé ženě se ta představa nelíbila, a ano, jistě, takže to dopadlo takhle.“ Závěr byl evidentně absurdní. Otec národa by se nikdy ženě nepodřídil, a ve vládě byly pouze čtyři ženy. Novináři žertovali, že ženy jsou ve vládě pouze trpěny a vlastně pouze kvůli voličům.

Odhodil noviny na psací stůl a potlačil nový nástup kašle. „V mém úřadu – a ve tvém věku – je to určitě výhoda…“ Jeho hlas přešel do šepotu. „Budeš muset dotlačit dalšího nástupce na místo… pro příští generaci. To bude tvým úkolem. Dovést Stranu do další velké epochy.“

Nebylo co dodat.

Muži si stiskli ruce. A byl to stisk, jenž zavazoval až do smrti. Premiérovy, samozřejmě.

*

Stejného rána, pár metrů od kanceláře umírajícího premiéra, se rozjela událost, která bude po celém Dánsku známá jako *Kongslundská aféra*, i když se média věnovala mnohem víc lidem – zapletení známí politici, vrcholní představitelé a zástupci médií – než ústavu, jenž byl označen za podhoubí skandálu.

Dopis, který všechno odstartoval, přišel ráno 5. května 2008, na šedesáté třetí výročí Dne osvobození.

Byl doručen obyčejnou poštou na Národní ministerstvo, které se stejně jako Úřad vlády pomalu probouzelo. Podlouhlá modrá obálka byla uložena do hromádky pošty v obrovské přijímací kanceláři, které se od starých časů (od dob, kdy se Národní ministerstvo ještě jmenovalo Ministerstvo vnitra) říkalo „Palác". V půl osmé tady ještě pořád ležela, když do práce dorazila hlavní sekretářka a skepticky se na ni podívala.

Na přemýšlení nad evidentně podivným vzhledem dopisu neměla moc času, protože šéf s lehce rozcuchanými vlasy už přišel a právě si ve své pracovně zapínal počítač.

Hned po nečekaném a legendárním volebním vítězství v roce 2001 škrtl nově zaměstnaný PR stratég ministerstva (úředníci ho pojmenovali „Šaman") nudné označení „Sekretariát ministerstva" a nahradil ho mnohem údernějším a útočnějším „Štáb". Vedoucí štábu Orla Berntsen většinou chvíli posedával a nasával klid sotva probuzeného ministerstva. Možná proto, aby popadl dech po jízdě na kole kodaňským provozem, nebo třeba na krátký okamžik seděl a myslel na manželku a své dvě dcery, které už téměř dva měsíce neviděl; to by ale nikdo netipoval, protože o sobě nikdy nemluvil.

Už na vrátnici byl informován, že ministr pro národní záležitosti je právě teď na Úřadu vlády, ale že se jako vždy dostaví na ranní poradu a usedne v čele stolu přesně v devět hodin. Vedoucí štábu jako obvykle položil cyklistickou helmu do kulatého popelníku s monogramem ministerstva, plivl si na prsty a diskrétně se předklonil, aby si uhladil puky na kalhotách.

Ve skutečnosti nebyl ani ranní ptáče, ani sportovec; cyklistická mánie byla jedním z výsledků vládního ekologického programu, který Šaman vyladil do sebemenších detailů. „Musíme demonstrovat naši naprosto konkrétní péči o globální klima a o životní prostředí v téhle zemi!" prohlásil a ekologická

mánie během několika málo měsíců zachvátila všechny vrcholné politiky a jejich nejvyšší úředníky, ať se jim to líbilo, nebo ne. Proto na jaře roku 2008 visel nad celou vládou slabý odér potu a deodorantů, nejvíce po ránu a – co se týkalo vedoucího štábu – nejsilněji kolem ramen a krku.

Jak se ukázalo, když výjimečně vystoupil v médiích (i když se tomu vší silou vyhýbal), byl jako vytesaný z šedého hranolu; hranatá postava oblečená do šedého obleku a s šedou kostkovanou kravatou. Moc nevyčníval, když se lehce přihrbený posadil za svůj kolosální palisandrový psací stůl. Z jeho okna bylo vidět do nádherně upraveného patia, kam ministerský zahradník umístil malou fontánu. Z mělké nádrže vystupovalo krásně vytesané hadí tělo ve formě obrovského S – navždy ejakulující modrý oblak vody směrem k nebeské klenbě. V naprostém bezvětří dokázal vodní sloupec vystoupat tak vysoko, až zachytával sluneční paprsky a měnil je na duhu, která se táhla od střechy ke střeše a vypadala, že spojuje jednotlivá křídla ministerstva zářícím barevným vzdušným mostem.

Vedoucí štábu odvrátil zrak. Pohled mu připomínal dny, na něž vůbec nechtěl myslet, dny pod mokrými stromy ve čtvrti svého dětství, kterou nenáviděl víc než cokoli jiného.

Raději se obrátil k přihrádce s poštou a protáhl si prsty. Ozvala se série krátkých zřetelných lupnutí, jak vyháněl všechnu nežádoucí energii z těla, než sáhl po dopisech.

Na vrcholu hromádky ležela podlouhlá modrá obálka, jež se stane příčinou tolika utrpení. V okamžiku, kdy se jeho prsty obálky dotkly, proti své vůli si odfrkl, jako by předvídal události, které se předpokládat nedaly.

Po letech obav z terorismu a útocích v New Yorku, Madridu a Londýně by dopis měl být předán pyrotechnickému oddělení – na druhou stranu bylo důležitým a velmi efektním obrazem ministerstva to, že se neobává ničeho kolem národní

konfrontace s mnoha teroristickými a fundamentalistickými silami, které Dánsku vyhrožovaly.

Národní ministerstvo bylo po sedm let výkonnou silou v oblasti integrace uprchlíků a zároveň zachovávalo i posilovalo národní uvědomění a dánskou identitu ve společnosti jako celku.

Sekretářka vedoucího štábu právě z tohoto důvodu nad obálkou chvíli zaváhala. Podržela ji proti světlu a zahnala všechna podezření, že by obálka mohla obsahovat výbušniny nebo snad zploštělé mrtvé tělo krysy, což se opravdu dřívějšímu ministrovi stalo (symbolika byla nezaměnitelná). Nakonec se rozhodla, že obálka – určitě obsahující důvod k prvnímu podráždění dnešního dne – bude položena na vrchol hromádky pošty vedoucího, aby případná krize rychle skončila.

Obálka nebyla opatřena nálepkami nebo slogany, jaké měli kritici ministerstva v oblibě. Byla orazítkovaná 2. května 2008 na poště ve čtvrti Østerbro a uprostřed byla trochu vyboulená, jako by právě v tomhle místě ležel kousek látky nebo prasklý míček. Vedoucí obrátil obálku dopisním nožem – žádný odesílatel – a znovu ji otočil zpět.

Opatrně zmáčkl vybouleninu. Byla měkká a prohnula se.

Pak si nalil kávu do hrnku, který mu daly dcery ke čtyřicátým šestým narozeninám, což byla zároveň poslední společná oslava. Napravo od ouška napsal výrobce modrou barvou psacím písmem *Nejlepší TÁTA na světě.* Vedoucí štábu hrnek používal pouze o samotě.

Nejpravděpodobnější bylo, že obálka obsahovala rozzlobený vzkaz od některého ze znepokojených Dánů, který se obával záplavy cizích kultur, jež proudily do země a o nichž Národní ministerstvo přísahalo, že je bude mít pod kontrolou na oplátku za překvapivá volební vítězství Strany v letech 2001 a 2005.

Takový dopis to klidně mohl být. A také by tomu vedoucí věřil, kdyby nebylo jednoho záhadného detailu: adresy.

Nebyla napsána propiskou ani na počítači. Místo toho si pisatel dal tu ohromnou práci a vystříhal všechna písmena ze starého časopisu nebo novin – jedno po druhém v různých velikostech, ale vytištěná na stejný levný šedobílý papír. A potom je pečlivě nalepil na obálku, písmeno po písmenu, aniž by ji kdekoli umazal lepidlem. Vedoucí dlouho zíral na imponující dílo. Potom stiskl tlačítko a přivolal Mušku, která získala svou přezdívku během jedné vánoční revue, protože vždy všude poletovala a nikdy po sobě nenechávala resty. Jako soukromá sekretářka byla k nezaplacení.

Chvíli nato za sebou ucítil slabý závan větru, když si Muška sedala na židli s vysokým opěradlem. Podal jí modrou obálku. Její rty se rozpohybovaly a vedoucí pochopil, že počítá písmena. To už udělal. Bylo jich celkem šedesát, pár červených, ale většina černých, některé z posledních s bílým okrajem – kromě jiných „l“ ve slově Orla a „i“ a „l“ v Pil.

Orla Pil Berntsen
Slotsholmen
náměstí Christiansborg Slotsplads, Kodaň K

Tři řádky. Tak melodramatické ve své barevnosti.

„Nevím, co v tom je…“ začal váhavě. Uvedení jeho prostředního jména jím otřáslo. Oficiálně ho nepoužíval už spoustu let.

Muška opatrně zatřásla obálkou, jako by chtěla přinutit nejhorší možnosti, aby utekly. „Možná je to jen mrtvá myš,“ poznamenala téměř šeptem.

„Mrtvá myš…?“ Orla Berntsen se trochu vylekaně zarazil.

„Nebo nějaké exkrementy… od jakéhosi zvířete.“ Její špičatý nos se chvěl, jako by chtěl zachytit závan hniloby od tajemného odesílatele.

Její šéf se potil a sladce voněl a Muška doletěla k oknu a doširoka ho otevřela.

Kdyby dopis kolem sebe neměl podivnou auru, mohl by ho považovat za žert. Místo toho cítil v nose šimrání, strach, který znal ze světa, v němž vyrostl. Věděl, že během několika minut ho začne bolet hlava.

„Možná bychom ho přece jen měli nechat otevřít na služebně," podotkla Muška, opět potichu, skoro šeptem.

Okamžitě si představil titulek ve *Volném víkendu*: „Vysoce postavený úředník vystavil nevinné policisty riziku". Popadl dopisní nůž a odpověděl: „Určitě nebude nebezpečný."

Muška lehce vykřikla a poodstoupila o kus dál.

„Zřejmě je to jenom nějaká hloupost a tím by ti – ať už je to kdokoli – získali spoustu reklamy zdarma." Opět si hlasitě odfrkl.

Použil jemně zakřivený dopisní nůž z Havany, který dostal jako svatební dar od Lucilly, když se v roce 2001 konečně vzali. Zaváhal, ale jen na vteřinu, a nakonec vysypal obsah na psací stůl. Neměl ani tušení, kdo dopis poslal nebo čí prsty pečlivě poskládaly dva kousky papíru a obalily to, co mu na první pohled připomínalo dva kousky bílé látky. Zmateně přimhouřil oči, jako by seděl v ostrém slunečním světle, potom zvedl jednu látkovou kuličku a zvědavě se na ni podíval přes brýle. „Co… to vlastně je?"

Muška za jeho zády mimicky ztvárnila položenou otázku, loajální jako vždy. Téměř cítil její plachý dech na kůži, když se přiblížila.

Byla to – k jeho velkému překvapení – dětská ponožka, jemně háčkovaná, dostatečně velká na dětskou nožičku. To bylo jasně vidět.

Dlouho seděl a nechápavě hleděl na tu zvláštní rekvizitu. Znovu si odfrkl, opět příliš nahlas. Jeho matka a odloučená manželka by okamžitě pochopily, co se odehrává v muži,

který se stal vedoucím štábu na nejmocnějším ministerstvu v zemi.

Napůl se otočil a ke své úlevě zjistil, že Muška se pořád drží nejméně ve vzdálenosti jednoho metru a díky tomu nemohla vidět detaily obsahu obálky. Pár dětských ponožek? Na chvilku se mu zastavil mozek, pak si všiml zbytku obsahu. Prsty, které se mu k jeho vlastní nelibosti jakoby zimou třásly, rychle ze stolu zvedl jeden list papíru a odvrátil se od Muščina upřeného pohledu, zatímco si ho prohlížel.

Vypadalo to jako fotokopie dvoustránky z časopisu. Levá strana byla ozdobena kruhovým ornamentem připomínajícím starodávný rám obrazu. Uvnitř „rámu" byla vyobrazená stará vila s rezavě hnědými zdmi uprostřed šedé mlhy, alespoň to tak vypadalo. Mlha skrývala oblohu i základy, jako by vila nikdy nebyla zakotvena v pozemské půdě.

Nad zdmi porostlými břečťanem, nahoře na příkré tmavé střeše, stálo sedm bílých komínů – tři na každé straně a jeden uprostřed – a zdůrazňovaly malebnost celého obrazu. Krovy se leskly, jako by byl snímek vyfocen brzy ráno, dřív než rosa podlehla slunečním paprskům.

Na pravou stranu neznámý redaktor umístil další obrázek, jenž připomínal starou amatérskou černobílou fotku: pod vánočním stromkem vysokým až do stropu seděla na koberci skupinka dětí a dívala se na fotografa. Všechny děti měly na hlavách čapky vánočních skřítků a zdálo se, že dvě z nich se usmívají, zatímco ostatní byly vážné a vypadaly, že se bojí. Možná kvůli fotografově soustředěné pozornosti.

Nad snímkem byla velkými písmeny napsána tři slova: *Sedm malých trpaslíků.*

Pod starou fotkou stál text vytištěný přes obě strany: *Sedm malých trpaslíků – pět chlapců a dvě dívky – bydlí ve Sloním pokoji a všichni jsou připraveni najít v novém roce šťastný domov!*

Vedoucí štábu nevědomky svraštil čelo – aniž by to Muška spatřila – a pokračoval ve čtení: *Možnost naprostého utajení identity biologické rodiny přispívá k tomu, že místo ilegálního potratu je voleno předání k adopci. Říká se, že i známí Dánové, jejichž jména a pověst by utrpěly nevratnou újmu, kdyby byli vystaveni zájmu veřejnosti, také využívají diskrétních služeb organizace Mateřská pomoc. V těchto případech je utajení jmen biologických rodičů naprostou nezbytností.*

Za pravým ramenem vycítil Muščin zájem.

„O nic nejde," odpověděl, aniž by byl tázán, a paží zakryl obě fotografie. „Postarám se o to."

Vnímal její zklamání. Protáhla se kolem dřevěného obložení směrem ke dveřím a ještě jednou se zastavila. Vzdorovitě, jak mívala ve zvyku.

„O nic nejde," zopakoval poněkud hlasitěji. „Zvládnu to sám."

Muška – neboli Fany, jak se ve skutečnosti jmenovala – se na chvíli zarazila v otevřených dveřích, tvrdohlavě nakloněná, ale pak se neochotně odlepila od prahu, a když se dveře zabouchly, místností proletěl slabý závan větru.

Zhluboka se nadechl a opět se zadíval na dopis. Kdyby tady byla Lucilla, varovala by ho, aby si dával pozor na strach, který se ho začínal zmocňovat.

Ačkoli snímky nic neprozrazovaly – kromě toho, co si člověk mohl přečíst v krátkém textu –, okamžitě věděl, odkud pocházejí. Věděl, co představují, a znal také název místa, kde byly vyfoceny. Bez sebemenších obtíží velkou hnědou vilu poznal.

Znovu vydechl nosem a obrátil svou pozornost k druhému papíru, který byl silnější, bílý a úplně tuhý. Trochu zapraskal, když ho rozkládal. Napůl očekával další snímek (možná dokonce sebe samého), ale to, co držel v ruce, byla fotokopie formuláře nebo listu složky toho druhu, jaký veřejné orgány používaly od Gutenbergových časů.

Na levé straně archu si všiml otisku děr a odhadoval, že originální papír byl vytažen z kroužkového pořadače, následně vložen do kopírky a ofocen.

Sklonil se nad papír a četl. V levém horním rohu byl uveden letopočet *1961* – nic jiného – ale i to stačilo, aby se mu téměř zastavil dech.

Oči mu sjely po tuctu podlouhlých úzkých sloupečků, jež všechny měly za cíl vytvořit osobní identitu jedince: *Jméno. Datum narození. Místo narození. Stávající místo pobytu.*

Následovala řada políček k vyplnění jiných a více neobvyklých informací: *Biologická matka. Jméno. Stávající bydliště.* A pod tím znovu: *Biologický otec. Jméno. Stávající bydliště.*

A úplně dole na formuláři uvedl neznámý úřad prostornou rubriku s textem: *Jména a bydliště adoptivních rodičů.*

Byl to adopční formulář určený bezdětným rodinám, které žádaly o povolení získat do péče jedno z tehdejších nechtěných dětí. Takové formuláře už v minulosti viděl. Samozřejmě.

Na formuláři bylo vyplněno pouze jedno z polí – to úplně první. Tužkou nebo propiskou někdo, zřejmě už dávno, napsal krásným psacím písmem jediné jméno. Pořád bylo, i do dneška, bez problémů čitelné: *John Bjergstrand.*

Nebylo to jméno, které by na první pohled Orlu Berntsenovi, vedoucímu štábu Národního ministerstva, cokoli říkalo. Znělo poněkud cize, pomyslel si. Mezi křestním jménem a příjmením byla malá mezera, a možná v důsledku náhlé ohleduplnosti stejné pero připsalo poněkud zvláštně znějící slova: *Pokoj miminek.*

Cítil, jak mu přímo pod brýlemi po kořeni nosu stékají dvě kapky potu. Papír otočil a zahleděl se na zadní stranu: nic.

Znovu si odfrkl a za skly brýlí přimhouřil oči. Co měl šestačtyřicetiletý už brzy rozvedený úředník dělat s listem ze staré složky, která nebyla ani z poloviny či čtvrtiny vyplněná? Obával se, že by měl znát odpověď, ale nebylo tomu tak.

Nebylo to jméno, co ho tak znepokojilo. Nad ním by možná několik dní přemýšlel a znovu by ho zapomněl. Bylo to něco úplně jiného. Jedna z kapek potu sklouzla ze špičky nosu a dopadla na ručně psané jméno nahoře na formuláři. Opatrně ji setřel ubrouskem, jako by zapomněl, že to není originál, na kterém se může rozpít inkoust.

Potom vstal ze židle a znovu pozoroval duhu zářící v proudu vody z hadí tlamy. Spíše cítil, než slyšel bublavý zvuk paniky v hrudi. Jako by nějaký pravěký tvor hledal útočiště v jeho nitru stejně, jako když on sám v dávné minulosti zalezl do křoví v bažině a pronásledovatelé po něm pátrali ve tmě ostrými světelnými kužely.

Kdyby někdo dokázal číst jeho myšlenky, všiml by si, že si šokovaný vedoucí štábu nepoložil tu nejjednodušší otázku – tu, již by si všichni ostatní příjemci tak podivného dopisu museli klást…

… *proč mi to vůbec poslali?*

*

Pracovna národního ministra byla po volebním vítězství v roce 2005 přestavěna do dvojnásobné velikosti, protože druhý nejmocnější muž vlády požadoval kancelář přibližně o velikosti trůnního sálu jako odměnu za své neocenitelné nasazení v hektickém volebním boji.

Do ministrovy pracovny chodil pouze exkluzivní interní kroužek lidí, které si národní ministr sám vybral. Všichni byli členy sdružení *BAL*, které národní ministr založil již na počátku své kariéry, ale ke kterému se veřejně začal opravdu hlásit až v posledních letech.

Zkratka sdružení v dánštině znamenala *Vstup dětí do života*.

Během parlamentních voleb v roce 2005 bylo sdružení pravým trhákem, protože podporovalo neomezené právo na

život pro dosud nenarozené dánské děti – a tím prosazovalo myšlenku, že potrat by měl být řešením pouze v těch několika málo případech, kdy opravdu existovalo nebezpečí ohrožení života matky nebo když bylo naprosto jisté, že dítě stejně zemře. Země potřebovala zdravé dánské děti a porodnost už dlouho klesala, což znamenalo rostoucí počet starých občanů a znepokojující úbytek počtu mladých lidí. Na pracovním trhu byli staří čím dál tím více nahrazováni lidmi ze vzdálených koutů světa, a stále více Dánů proto podporovalo logickou kombinaci praktického ekonomického řešení a křesťanského a morálního principu. A to nejen kvůli domněnce, že populační růst Dánů posílí národ proti rostoucímu počtu přistěhovalců. Dánové riskovali, že se ve vlastní zemi stanou menšinou, což Strana i opozice předložily jako zlověstný scénář během poslední volební kampaně. Strana ovšem disponovala národním ministrem jako svou poslední trumfovou kartou.

Na rozdíl od běžných zvyklostí zahájil Ole Almind-Enevold poradu uvolněně: „Posaďte se a hezký Den osvobození!"

V téže vteřině se ve dveřích objevil lehce zadýchaný Šaman a proklouzl podél stěny k volné židli. Zpoždění a zadýchání se už stalo integrovanou součástí image PR šéfa.

„Co to má být s tím tamilským chlapcem?" řekl ministr a zamával centimetr silnou zelenou složkou. S rozčilující přesností ji hodil před náměstka, jemuž úředníci přezdívali „Grauballský muž" kvůli podobnosti jeho modrozelené pokožky s kůží slavného dánského nálezu z močálu, který byl kdysi objeven v oblasti Silkeborgu. „Neměl bych být o něčem informován?"

Orla Berntsen byl rád, že případ nepředložil on sám, ale předal ho nejvyššímu šéfovi oddělení, který se neodvážil nechávat si ho pro sebe, kdyby zničehonic explodoval v podobě nepředvídatelného problému. Národní ministr nenáviděl složité případy a jeho postoj byl vždy dojemně prostý: ukliďte je z cesty nebo je pohřběte tak hluboko, že je nikdo nenajde.

Někteří novináři (a úředníci) ministrovi říkali „Absolutistický král“, k čemuž navádělo i jeho příjmení – a všichni si mysleli, že jeho systematická efektivita je děsivá.

Grauballský muž omluvně mávl rukou: „Je to *jen* pro tvou informaci. A *jen* pro případ, že bys během dne narazil na novináře z *Volného víkendu*. O kauzu se zajímají *jen* oni. Prozatím.“

Třikrát použil slovo „jen“, všiml si Orla.

„Přece si nemyslíš, že z jedenáctiletého tamilského kluka opravdu může být velký případ?“ zeptal se král Národního ministerstva.

„Možná,“ odpověděl náměstek opatrně. „Bude z něj ukázkový případ rozhodnutí ministerstva ohledně vyhošťování *mnoha* mladých žadatelů o azyl, kteří nejsou doprovázeni dospělou osobou. Proto právě teď sedí sám v cele v azylovém centru Sever…“ zarazil se, poněkud netypicky.

Ole Almind-Enevold kategoricky zavrtěl hlavou: „O tom pochybuji.“

Pro tenhle okamžik debata o případu skončila. Orla Berntsen se podíval na snímek, který ministrovi poslala služba z azylového centra. Byl na ní malý chlapec s nevinnou tváří, hustými černými vlasy a jasnýma zvědavýma hnědýma očima; jen malá tečka ve vesmíru. Orla Berntsen mlčky pokýval směrem ke Grauballskému muži. Shodli se. Tenhle případ mohl vybouchnout kdykoli. Část Dánů se pořád cítila nepříjemně při pohledu na plačící děti. Budou to muset probrat později.

„Je pátého května.“ Hlas zněl opět vesele, protože Den osvobození byl přirozeným úvodem příběhu, v němž hrál Ole Almind-Enevold hlavní roli. Příběhu o aktuální potřebnosti Národního ministerstva a jeho vlastním nezištném nasazení za vlast během 2. světové války.

Byl to příběh, který během uplynulých let nikdy neztratil na síle a žádný z mnoha ministrových politických odpůrců se ho neodvážil zpochybňovat. Podle legendy se ministr zapojil

do války v roce 1943, když byl ještě pořád chlapcem a dokázal jen sotva uzvednout tašky s výbušninami, které přenášel mezi staršími členy odboje. Chlapcův ohromný operační rádius a obrovská energie při jízdě na kole a běhu mu zajistily krycí jméno „Běžec". Říkalo se, že už jako třináctiletý se na železnici u stanice Svanemøllen zúčastnil likvidace udavače. Udavač vyhrožoval staršímu odbojáři pistolí, ale odbojářův malý pomocník se vrhl dopředu, chytil pistoli za hlaveň a pevně ji držel. Spadli na zem, pistole spustila a zrádce byl mrtvý, trefený kulkou mezi oči.

Ukázalo se, že se jedná o příběh s dokonalým dopadem na obyvatelstvo. *Stále běhá ve službě národu*, hlásaly Šamanovy efektní slogany z novinových stránek a billboardů během nervy drásajícího volebního boje v listopadu 2001 – těsně po teroristických útocích v USA. A v roce 2005 Šaman doplnil triumfální heslo: *Pracuje pro demokracii.*

Ve světě úředníka Orly Berntsena nebylo vlastenectví žádnou speciální ctností. Dokázal by spočítat všechny své nepřátele v prostředí, v němž je charakteristickým znakem solidní typické dánské společenské a ekonomické zázemí. A jeho matka si nikdy nenechala ujít příležitost, aby mu vyprávěla o zvláštním dánském pokrytectví, které v 60. letech provázelo jeho dětství a jejich společný život ve čtvrti řadových domků nedaleko bažiny. V oněch letech tisíce mladých svobodných matek opouštěly své čerstvě narozené děti a nechávaly je naprosto cizím rodinám – čistě proto, aby se vyhnuly osobní hanbě a odsouzení. A těch pár, které odmítly nabízený potrat, bylo stěží tolerováno svým okolím. Chlapec jako Orla, bez otce, byl nemanželským dítětem, parchantem. Národní ctnosti jako společenství a jednota (*solidarita*, jak se to stále trochu staromilsky v programu Strany nazývalo) nehrály žádnou roli. Ze stejného důvodu vnímal nadání k pokrytectví jako jedinou neměnnou duševní schopnost dánského národního charakteru. Nikdy to

ale nedával najevo před ostatními a už vůbec ne na ministerstvu, jež vedl ve jménu úspěšného ministra.

Veřejně a navenek Berntsen argumentoval proti přílivu podvodných žadatelů o azyl a ekonomických uprchlíků věcným objektivním tónem. Osobně v lidech žádný rozdíl neviděl – bílí nebo černí, z jedné nebo druhé kultury či náboženství, s tím prostě neměl žádný problém. Byl povznesen nad takové rozlišování a možná právě kvůli tomu úředníky ministerstva tu a tam mrazilo, a proto mu dali přezdívku, kterou si mezi sebou odvážili jen šeptat.

*

Orla Berntsen téměř zapomněl na modrou obálku, ale podivná zásilka tady pořád ležela, na psacím stole, kde ji nechal, pod hrnkem, který mu připomínal jeho dcery a manželku.

Znovu si prohlédl fotografii sedmi dětí před vánočním stromkem pod nápisem *Sedm malých trpaslíků.* Všechny měly čapky vánočních skřítků. Potom prostudoval obrázek v kruhu: majestátní vilu s tmavou lesknoucí se střechou. Nejenže znal ten dům. Věděl také, proč byl v článku zarámován do kruhu se zlatým okrajem. Jeho matka měla na stěně v obývacím pokoji pověšený obrázek s přesně stejným motivem. Vědělo o tom jen velmi málo lidí. Uvnitř hlavy slyšel matčin hlas jako slabé šumění, ale nedokázal rozpoznat slova. Matka mívala po své smrti ve zvyku na něj šeptat, avšak vzkazy málokdy dávaly smysl a většinou obsahovaly jen úryvky rozhovorů, které spolu kdysi vedli.

Protáhl si prsty a lehce jimi potřásl, jako by se snažil vyslat diskrétní signál neviditelnému hostu v pracovně. Pak za sebou vycítil Muščinu přítomnost.

„Zatímco jste byl pryč, třikrát mi volali z *Volného víkendu*," zašeptala.

Chvilku nechápal, odkud hlas přichází. Pak se Muška protáhla kolem psacího stolu a informaci s jedním děsivým dodatkem zopakovala trochu hlasitěji: „Byl to *ten novinář…* Knud Tåsing."

Zřejmě věděla, jak tohle jméno na jejího šéfa zapůsobí.

Teď už v optimistické vůni vlády jasně cítil i vlastní pot. „Prostě mu řekněte, že jsem na poradě."

„Říkal, že je to důležité. Šlo o něco s anonymním dopisem." Muška ta poslední dvě hrozivá slova mezi úzkými rty zasyčela.

Slabým odfrknutím na její zprávu odpověděl: „Dobře. Tak mi ho přepojte, jestli bude znovu volat." Snažit se novináři vyhnout by bylo nebezpečné.

Orla Berntsen si formulář prohlédl počtvrté. *John Bjergstrand*. Jméno mu nic neříkalo, ale někdo si musel myslet, že je opravdu důležité, poněvadž pro jistotu poslal kopii i nejstaršímu nepříteli ministerstva – novináři z *Volného víkendu*; novin, jež se takhle jmenovaly, protože už neměly peníze na to, aby vycházely ve všedních dnech. To bylo jediné možné vysvětlení. Jako na povel zašuměl interkom.

V reproduktoru se ozvalo cvaknutí. „Přepojuji ho." Nemusela ani říkat jméno.

Orla chvíli mlčky seděl, nasával přítomnost druhého muže a nahlas řekl: „U telefonu Orla Berntsen."

„*Tåsing.*" Hlas byl tichý a nosový. Od jejich prvního setkání se nezměnil. To bylo už před deseti lety, možná i déle.

„Ano?" ozval se.

Hlas signalizoval stejně přesvědčivý klid jako toho rána, kdy jejich nepřátelství kulminovalo. Tehdy Tåsing telefonoval Berntsenovi na Ministerstvo spravedlnosti. Novinář neměl žádné otázky, pouze mu oznámil, že noviny (tenkrát na vrcholu svého rozkvětu) objevily skandál, který mohl svrhnout ministra i jeho nejbližší opory. Tåsing jen sdělil, že následujícího

dne noviny zničující článek otisknou – ať už s ministrovým komentářem nebo bez něj.

Orla ho požádal o pochopení.

Noviny text zveřejnily.

Článek málem zničil jeho kariéru. Ale krátce nato Knud Tåsing udělal fatální chybu, jež přerostla v katastrofu, a celé novinářovo renomé se během necelých dvaceti čtyř hodin rozpadlo na prach. Nespočetněkrát si na tuhle událost na ministerstvu připili. To, že novinář stále fungoval, bylo nepochopitelné.

„Ministrovi musíte volat na jiné číslo," podotkl Orla. Instinktivně hledal únik.

„Nechci mluvit s *Králem.* Zatím ještě ne." Hlas zněl lehce výsměšně. „Ale stejně ho pozdravujte," dodal sarkasticky. „Ze začátku jde pouze o vás," prohlásil novinář.

Orla Berntsen rukou zakryl slovo *TÁTA* na prázdném hrnku.

„Do novin nám přišel dopis. Je to tak trochu, jak bych to řekl… záhada," pokračoval Tåsing.

Šéf štábu si naprosto nelogicky vzpomněl na své dcery, které musel opustit, když se přestěhoval zpátky do domu svého dětství v Søborgu.

„Teď tu s tím dopisem sedím. Je to vlastně článek z novin, aspoň myslím – teda fotokopie – s obrázkem domu a nějakých dětí a s poněkud nejasným textem dole. Ale úplně dole je napsáno něco, co nechápu: *Kopie zaslána vedoucímu štábu národního ministra Oleho Almind-Enevolda, Orlu Pil Berntsenovi, Národní ministerstvo.* To přece můžete být jen vy a váš úctyhodný šéf. Tak si tak uvažuju, jestli jste dostali stejný dopis. Modrá obálka. Obdélníkový tvar. Červená a černá písmena. Všechny vystříhané ze starého časopisu, jak to tak vypadá." Na chvilku se odmlčel. „Velmi melodramatické. Jako ve staré detektivce Agathy Christie."

Orla neodpovídal.

„Jste tam, Berntsene?“

„Co se tam píše?“ zeptal se. Což už bylo samo o sobě čtvrtinové nebo téměř poloviční potvrzení.

„Je to krátký text o adoptovaných dětech, které získávají úplně nové rodiny. Myslím, že fotky byly otištěny v časopisu jako ilustrace k nějakému článku o adopci. Popisek snímku naznačuje cosi tajemného. Že jisté děti byly tajně adoptovány, aby se neprozradila identita biologických rodičů. Ale byly k tomu přiloženy i dva předměty…“ novinář okamžik váhal, „… nějaký formulář se jménem a také pár malých bílých vlněných ponožek. Vypadají jako ponožky pro mimino. Právě tohle působí nejzáhadněji.“

Ať už se o Tåsingovi říkalo cokoli, jeho popis byl stručný a výstižný. Mocný šéf štábu slyšel na druhém konci slabé šustění papíru.

„Co tomu říkáte?“ zeptal se jeho mučitel.

„Bylo to posláno *vám*…?“ slyšel se Orla odpovídat. Lhát bylo nebezpečné a obsah dopisu byl zatím ještě příliš zvláštní a nevysvětlitelný na to, aby představoval přímou hrozbu. Nikdo z něj nemohl nic vyvozovat. Celé se to stalo tak dávno, že to nemohlo mít nic společného s jeho současnou kariérou nebo životem.

„Byl vlastně poslán…“ Orla Berntsen slyšel, že novinář váhá a přesunuje papíry, „mně a Nilsi Viggo Jensenovi. Nils je můj stálý fotograf na velkých reportážích.“

Byl zázrak, že Knud Tåsing pořád smí psát reportáže do celostátních novin, i když byly tak malé, pomyslel si Orla. Na druhou stranu byla témata v novinách léta nudná, bezvýznamná a neškodná. Kdyby novinářova minulost nebyla tak věhlasná, napsal by své poslední slovo toho dne, kdy jeho sláva popraskala – a to bylo téměř před deseti lety.

„No, Berntsene…“ hlas ve sluchátku byl teď lehce škádlivý, „máte *pravdu*. Starý vlčák čuchá, když ne velký příběh, tak

aspoň pěkně voňavou kost jisté kvality. Klidně to přiznám – v tomhle důvěrném kroužku. A teď vy. *Myslím, že jste dostal stejný dopis.*“

„Ano,“ přitakal Orla. Klidně se mohl rovnou přiznat.

Ve sluchátku se rozhostilo ticho. Novinář vyčkával.

„Ale,“ dodal vedoucí štábu. „Netuším, co to znamená.“

„Takže jste taky dostal… Pár *ponožek*… a ten divný formulář?“

„Ano,“ zopakoval.

„*John Bjergstrand?*“

„Ano.“

„Kdo je to?“

Krátké odfrknutí. „Netuším.“

„Dostal jste i fotky dětí? A ten zvláštní text?“

„Ano.“

„Mám se vás ptát, kdo jsou ty děti?“

„Ne.“

„Nebo co to celé znamená?“

„Ne. Nemám nejmenší tušení.“ Teď přece jen zalhal.

„Nemáte *žádné* tušení, co to má za smysl?“

„Nevím, co to má znamenat. Nikdy jsem žádného *Johna Bjergstranda* neznal. Najděte si ho v telefonním seznamu.“

„Cha, cha.“ Orla slyšel novinářův dech na druhém konci sluchátka.

„Na jednom snímku je dům uprostřed kruhu.“ Knud Tåsing změnil téma. „Co je to za dům?“

„No, můj není.“ Další odhalující odfrknutí.

„Není, to vím.“ Tåsing jako jeden z mála novinářů v minulosti Orlu Berntsena navštívil – ve dnech, kdy se tomu nedalo vyhnout. Ale dnes byl soukromý život vedoucího štábu stejně dobře skrytý jako jeho pocity, a možná dokonce i lépe. Z oficiálních pramenů bylo zřejmé pouze to, že je ženatý, má dvě děti a bydlí v ulici Gisselfeld Allé v okrese boháčů, Gentofte. Mezi

novináři se vědělo, že manželka je Kubánka, a ti nejkritičtější se bavili pozoruhodnou kuriozitou, že šéf bývalého cizineckého oddělení, které pro uprchlíky do značné míry pozastavilo všechna povolení k pobytu z humanitárních důvodů, si vzal za manželku cizinku. A navíc občanku jednoho z posledních socialistických států na světě.

Říkalo se, že možná právě to je důvod, proč se teď rozvádí.

„Proč pisatel dopisu zdůrazňuje, že to poslal i vám – vedoucímu štábu Národního ministerstva – a dokonce zmiňuje i ministrovo jméno?“ vyzvídal novinář.

„Nemám zdání.“

„Má tohle něco společného s Absolutistickým králem?“

„Takový *nesmyslný* dopis nemůžete brát vážně, Tåsingu,“ podotkl s trochu větší jistotou v hlase. „Ministr to vůbec neviděl.“

„*Co je to za dům?*“ znovu ten ostrý tón.

Orla Berntsen zaváhal. Případ nesměl vypadat záhadnější, než byl, a pravda by ten problém vyřešila. Na druhou stranu si tady nemohl dovolit jen tak sedět a prozrazovat novináři své životní tajemství, jež neznaly ani jeho dcery. A už vůbec ne Knudu Tåsingovi. „Víte…, co si myslím nebo cítím nebo vím… o mé soukromé poště, do toho nikomu nic není.“

Znělo to arogantně.

„Bacha, veřejnost, Pile Berntsene. Pamatujte. Dopis byl *taky* poslán *veřejnosti.*“

Teď novinář vyhrožoval veřejností.

„Ano, poslal to nějaký *šílenec*…!“ Slyšel se, jak u posledního slova ztrácí dech. To nebylo chytré. Svěsil ramena a položil ruce na psací stůl. „Teď poslouchejte, Tåsingu. Mám hodně práce. Musím na recepci na Úřadu vlády u příležitosti Dne osvobození.“

„Ano. To jsem pochopil od vaší sekretářky. Ale musím podotknout, že jestli nepoodhrnete oponu, co se týče té vily, nebo mi alespoň nedáte adresu, pak budu muset fotku, dopis

a přepis našeho rozhovoru zveřejnit. A pokud rovnou nevypíšeme odměnu za další informace, pak každopádně vydáme silnou výzvu k velkému detektivovi – Veřejnosti, aby za nás případ objasnil. A tím se určitě dobereme vysvětlení."

Orla Berntsen si nebyl jistý, že zavržený novinář opravdu dokáže naplnit svou hrozbu. Vtom na zádech ucítil závan větru a spíše cítil, než slyšel šepot své matky z onoho světa: *Co se může stát, Orlo?* Jediné možné východisko: *Nech pravdu vyjít na světlo.*

Rozhodl se – v nejkratší možné formě: „Dům stojí na Skodsborg Strandvej. Je to dětský domov. A teď musím běžet." Přerušil spojení.

Vstal a přistoupil k oknu. Had pořád chrlil vodu na nebeský oblouk. Orla kýchl.

Zatracená práce.

Zavřel oči a ulehl na hořčičně žlutou pohovku vedoucího štábu, na níž si tu a tam dopřál šlofíka. Nikdy ne víc než pět šest minut a vždy s nohama napůl na podlaze.

Tady, téměř snící, lokalizoval obrysy největších problémů své kariéry, vytyčoval nové směry, hledal kličky a získal pověst řešitele problémů, což z něj udělalo žádaného poradce při vládních krizových situacích. Vždy měl připravený záchranný plán, který fungoval. Byl neskutečně brutální stratég. Když trochu poodhrnul své mentální brnění, nenašel v sobě žádnou měkčí vrstvu s poréznější strukturou, jakou má většina ostatní lidí. Právě naopak. Svých prvních patnáct let snášel šikanování od ostatních chlapců, zatímco kroužil kolem jejich nenarušitelného kroužku jako dotěrný malý cizí hmyz, který se udržoval při životě jen svou bdělostí a schopností setřást ze sebe všechna ponížení. Jeho tvář se smála jako rozbitý dřevák, jeho hranatý pihovatý nos ve vzdoru frkal, zatímco ústa se smála dál a světle modré oči sledovaly směr rány a očekávaný dopad. Vždy udržoval fasádu a z dětství mu zůstal instinkt rychle

uhýbat. Zůstal i poté, co jeho tvář dospěla a už neprozrazovala myšlenky nebo nesklouzávala do hloupého dětského úsměvu.

Kdyby ho někdo z kluků z ulice viděl dnes, poznal by ten ostražitý pohled, neustálé frkání a mírné tiky v panenkách za skly brýlí.

Orla Berntsen tentokrát nevěděl, co má dělat. Vstal z pohovky. Dopis pořád ležel na stole. Viděl ho národní ministr? Tomu nevěřil, protože Muška by se mu o tom určitě zmínila. Triumfálně.

Jeho tělo se sesulo na židli. Velká brýlová skla byla slabě zamlžená, napůl zavřená víčka těžká a napnutá, řasy krátké a světlé. Měl by o něm svému nejvyššímu šéfovi říct sám? Existoval pro to jeden velmi dobrý důvod. Ale i přesto váhal.

Neexistují žádné nedosažitelné cíle, řekl mu ministr kdysi dávno. *Nebo jen pro toho, kdo zaváhá* (slova urážela jeho přítele z mládí, Severina, ale ten se stejně nikdy v právnickém světě nestal nikým významným).

Orla miloval věty, které mu od chvíle, co byl zaměstnán, Ole Almind-Enevold vštěpoval – už na jejich prvních schůzkách. Všechny pojednávaly o správné volbě ve správné situaci a o rozhodnosti, kterou oba oceňovali. O vůli najít nejúčinnější cestu, když to bylo nutné:

Ten, kdo chce vládnout světu, musí reagovat, když se svět mění.

Orla Berntsen se usmál. To bylo samozřejmostí.

Ten, kdo si zvolí soucit místo účelnosti, ztratí své odhodlání.

Ministr to své nikdy neztratil.

Ten, kdo si zvolí laskavost místo důslednosti, zůstane sám.

To bylo možná nejdokonalejší – učiněné tajemství. Možnost dát bez lítosti volný průchod hněvu.

Ten, kdo se neodváží zabít, když na to přijde, bude zničen, prohlásil šéf Orly Berntsena o svém nasazení během boje v odboji a celý národ tleskal.

Vedoucí štábu postavil hrnek stranou. Před ním ležely na

stole bílé háčkované ponožky a on na okamžik zůstal sedět v naprostém tichu. Potom na své soukromé lince vyťukal číslo, chvíli čekal a pak se ve sluchátku ozval opatrný ženský hlas: „Advokátní kancelář."

„Rád bych mluvil se Sørenem Severinem Nielsenem," řekl.

Už to bylo více než deset let, co spolu mluvili naposledy. Tenkrát šlo o humanitární odmítnutí syrské uprchlice, které se hodně rozmázlo v médiích. Severin jako její advokát zuřil. Orla trval na svém zamítnutí povolení k pobytu i navzdory přátelství, jež je kdysi spojovalo. O několik dní později byla odvezena na letiště Kastrup a od té doby už ji nikdo nespatřil.

Teď byl jeho dřívější přítel obhájcem jedenáctiletého tamilského chlapce, jehož čekalo vyhoštění, což byl pochopitelně problém, ale ne ten problém, který s ním chtěl vedoucí štábu Národního ministerstva probrat.

„Søren Nielsen je u soudu."

Nahlásil své přímé číslo a nechal krátký, ale jasný vzkaz, že na setkání pospíchá.

Severine, zavolej mi, spěchá to.

*

Ve vzdálenosti necelého kilometru se novinář otočil o půl otáčky na své rozvrzané kancelářské židli a hodil na stůl svůj mobil.

„Skodsborg," oznámil triumfálně. „Ve Skodsborgu je jen jeden dětský domov, o kterém někdo něco ví, ale zase na druhou stranu je to hodně zvláštní domov – samotný *Kongslund* – pýcha celého národa!"

Nadšení v hlase Knuda Tåsinga bylo nezaměnitelné. Přitáhl si před sebe notebook. „Kongslundu se po mnoho let dostávalo zvláštního zacházení ze strany vlády – a speciálních povolení – a kdo si myslíš, že byl od války jeho ochráncem a patronem?"

Nemusel říkat jméno a jeho host nemusel odpovídat. Fotograf Nils Jensen byl za všech okolností málomluvný.

„A kdo myslíš, že se účastnil odboje společně s mladými slečnami z Kongslundu, které během války tajně pracovaly pro nejslavnější národní odbojářskou skupinu?“ Knud Tåsing zapnul počítač a přece jen jméno vyslovil. „V obou případech odpověď zní *Ole Almind-Enevold*, národní ministr Dánska a budoucí premiér, jestliže smrt splní svou povinnost a během příštích pár měsíců odnese našeho otce země z tohohle pozemského údolí, jak slíbila.“

Fotograf stále neodpovídal.

Novinář naťukal devět písmen do vyhledávače na monitoru. Ze zchátralé židle odpadávaly kousky plyše a u jeho stehen visely malé kousky oranžové gumové pěny. „Kongslund,“ řekl znovu, téměř nepřítomně, jen napůl otočený ke štíhlé postavě sedící na druhé a jediné zbývající židli v kanceláři. „*Kojenecký ústav Kongslund.* Musí existovat nějaký důvod, proč nám tenhle dopis přišel.“

„Nebo možná taky ne.“ To byla fotografova první slova.

Knud Tåsing se s jistou shovívavostí podíval na muže, který se nějak stal jeho přítelem – a byl také jediným, kdo mu po osmi letech na ponižujícím chvostu novinářské kariéry zůstal.

Nils Jensen vložil do blesku, který byl skoro tak velký jako fotoaparát ležící v jeho klíně, čtyři baterie. „*Kojenecký ústav?*“ zeptal se a podařilo se mu, že ta nevinná slova zněla obzvláště skepticky.

„Ano, ale ne jen tak ledajaký… samotný Kongslund.“ Novinář mávl modrou obálkou tak silně, až by se člověk bál, že se barevná písmena tvořící jméno a adresu odlepí a spadnou na podlahu. „*Tenhle* příběh je podle mě dost jasný: chlapec jménem *John Bjergstrand* byl v roce 1961 dán k adopci neznámým rodičům. A tenhle kluk se stal jedním z těch, kteří museli být kvůli Bohu a pochopitelně taky rodině odklizeni

co nejrychleji z cesty… Prostě přestat existovat. Pravděpodobně proto, že jeho praví rodiče byli hodně známí nebo vlivní, nebo oboje."

„Myslím, že to zní jako velký nesmysl," podotkl Nils Jensen a v nesouhlasném gestu otáčel blesk v rukou.

Knud Tåsing neodpověděl. Bylo to – jak často poukazoval – jedno z posledních měřitelných privilegií dělnické třídy: právo odporovat. A Nils skutečně pocházel z nejnižší vrstvy nevzdělanců, sociální skupiny pět. Jeho rodiče mu z nějakého pošetilého důvodu dali ke konfirmaci malý fotoaparát, což Knud nikdy nepochopil, protože Nilsův otec byl nočním hlídačem v Nørrebro a vpodstatě nikdy ve dne nevycházel. Nils Jensen nafotil velké demonstrace proti stržení domů sociálně slabých v takzvaném Černém čtverci a fotografie prodal místním novinám aktivistů. Naplno prorazil detailním záběrem policisty v civilu, který na zadním dvoře v ulici Blågårdsgade mlátil demonstranta. Tenhle snímek obletěl celou zemi. O tři dny později se policista oběsil na krátkém provazu pověšeném na háku, který pro tuto zvláštní příležitost našrouboval do stropu ve svém obývacím pokoji a z něhož jeho kolegové a manželka pak mrtvé tělo sejmuli. Mladý fotograf se ani na okamžik necítil za smrt odpovědný. Na rovinu to řekl všem svým kolegům v médiích. Prostě jen splnil svou povinnost ve službě nutnosti dokumentovat události, jak říkal.

Tohle prohlášení a ta fotografie ho proslavily po celém Dánsku. A když na konci 90. let místní malé intelektuální rebelující noviny fúzovaly s posledními celostátními provládními novinami pod jménem *Volný víkend*, Knud Tåsing přemluvil svého redaktora, aby Nilse Jensena najal jako spolupracovníka na volné noze. Od té doby pracovali spolu. Většinou mlčky, protože fotograf moc nemluvil, často neřekl ani slovo.

„Ve vyhledávači Krak nebo ve Zlatých stránkách žádný John Bjergstrand není," řekl novinář.

Potom napsal do počítačové databáze dvanáct nových písmen. Uplynulo několik vteřin, než mu elektronický archiv dal názvy dvaceti čtyř článků. „Jsou tady jen čtyři portréty. To není moc," podotkl.

Podle očekávání články neobsahovaly žádné soukromé podrobnosti kromě faktu, že vedoucí štábu Národního ministerstva bydlel v Gentofte, ale teď se přestěhoval a má dvě dcery ve věku sedmi a dvaceti tří let.

„Vida, na stará kolena si pořídil prcka a teď se budou rozvádět. Manželka žije v domě sama. Ale kde kruci bydlí on…?"

Nils Jensen neodpovídal.

O úředníkově současném místě pobytu se tam nic nepsalo. Kolovalo pár historek o jeho dospívání, ale nikdo neměl ani zdání, jestli jsou pravdivé. Anonymní zdroj tvrdil, že mocný vedoucí štábu žil v dětství pouze s matkou, která ho podle dalšího anonymního zdroje (možná téhož) držela v domácím vězení a mlátila ramínkem, což bylo vždy zmiňováno jako obzvláště vyhledávaný trest v letech, kdy uvolněné mravy bohatých kolidovaly se zálibou nižší třídy ve staromódní kázni. Mělo to ovlivnit jeho duši a cítění a udělat z něj to, čím byl. Necitu. Strážce národa, kolem nějž všichni našlapovali opatrně.

Jen opravdu málo lidí znalo muže za fasádou.

Podle článku v dopoledních novinách získal mezi úředníky ministerstva několik blahosklonných přezdívek, z nichž jedna byla opravdu hodná zaznamenání: „Sociopat".

Toto označení úředníci používali na úzkých chodbách ministerstva, když se cítili být v bezpečném odstupu, což se stávalo velmi výjimečně.

Bylo to tvrdé hodnocení. Dokonce i na tak tvrdém ministerstvu. Odkud tak mohou některé historky pocházet…?

Knud Tåsing tázavě pohlédl na fotografa, který jen zavrtěl hlavou a mlčel, jak měl ve zvyku.

Byla to jedna z těch otázek, na něž nikdy neodpovídal.

-3-

KONGSLUND

6. května 2008

Připomínala Popelku z pohádky, kterou mi moje pěstounka v dětství čítala. Přišla v šatech zelených jako buky na stráni a žádná ze slečen se o jejím zvláštním původu jediným slovem nezmínila.

„Seznamte se s mou dcerou Marií," řekla jí moje pěstounka tónem, který nejvíc ze všeho zněl jako varování jemnějším povahám – to kvůli mé odlišnosti. Ale žena v zeleném toho nedbala. Udělala přede mnou pukrle jako malá holka, zároveň zdvořilé i vzdorovité, a teď, když se stala součástí identity Kongslundu (a zůstala jí téměř dvacet let), jsem si svůj život bez ní nedokázala představit.

Příběh anonymních dopisů ji pochopitelně zasáhne, stejně jako zasáhne všechny ostatní, ale nešlo to jinak. Ze zimní zahrady jsem slyšela cinkání šálků a věděla jsem, že první hosté se dostavili na Kongslund tak, jak to Osud již dávno naplánoval.

To, co vypadalo jako náhoda, nikdy náhodné nebylo.

*

Knud Tåsing, sedící mezi třemi stěhovacími krabicemi, které postavil do rohu kanceláře v budově novin na nábřeží, se probudil z neklidného dřímání.

Vždy býval samotář. Narodil se na začátku šedesátých let matce, jež zosobňovala ve vlajících šatech styl hippie do morku kostí (dřív než si vůbec někdo uvědomil, že čas hippie nastává), a která proto lehce oteklá po bolestivém porodu vstala a opustila lůžko, na němž porodila, aby se připojila k úplně prvnímu pochodu z Holbæku do Kodaně proti používání atomových zbraní. Navzdory doznívajícím stahům dělohy opustila svého malého syna tak lehce, jako když chmýří odletí ve větru, a pokračovala dál na jih s hezkým Španělem (jak to tenkrát ženy dělávaly), procestovala po Evropě více než dva tisíce kilometrů až do anarchistického spolku v Andalusii. Knuda zanechala u otce, který byl dělníkem a bydlel v malém řadovém domku u dálnice na předměstí Kodaně.

Později se Knud přestěhoval na souostroví, po němž rod získal své příjmení a kde se rodina jeho otce usadila v minulém století. Knud Tåsing o té době nikdy nemluvil, toho si Nils Jensen všiml už dříve. Ne snad, že by se ptal, protože on nikdy nevyzvídal.

Novinář evidentně strávil většinu noci vyhledáváním článků z minulosti a zřejmě ve finále skončil na tvrdém zeleném plastovém koši obraceném vzhůru nohama, kde usnul. Naprosto vyčerpaný. Oči měl stále napůl přivřené, když se dnešní první a jediný host proplétal klikatými cestičkami vedoucími kolem obrovských hromad papírů, knih a šanonů k nepohodlnému lůžku.

Reportér si s lehkými obtížemi stoupl a zamumlal pozdrav, který zněl jako: „To už je ráno…?“ nebo něco podobného. Vycházel z něj slabý odér alkoholu a kupodivu nafty, jako

by si uprostřed nočního čtení zničehonic dopřál osvěžující zaplavání v lepkavé černé vodě v doku před budovou novin *Avishus*. Na stole ležel jediný časopis s připojeným účtem od kurýrní služby Zelení poslové.

Fotograf přistoupil blíž. Byl to více než čtyřicet let starý výtisk bulvárního časopisu z dob, kdy na stánku stál sedmdesát pět øre. Název časopisu na úvodní straně vysázený stejnými hranatými červenými písmeny jako dnes, téměř o půl století později, hlásal *Billed Bladet*. Časopis byl datován do 27. prosince 1961.

Nils Jensen se naklonil. Od kraje ke kraji byla stárnoucí úvodní strana ozdobena černobílou fotografií dětské tváře, jež zírala na svět velkýma vyděšenýma očima a měla pevně sevřené rty. Přes vzorovanou košilku dítěte jeden z tehdejších grafiků úhledným zaobleným psacím písmem napsal čtyři prostá, ale velmi důrazná slova: *Kdo si mě adoptuje?*

„Na webové stránce Adopčního sdružení jsem našel odkaz na tenhle článek," oznámil novinář s jedním okem pořád napůl zavřeným, jako by jednotný pohyb obou stran obličeje byl příliš náročný. „A abrakadabra – koukej, co jsem našel…" zvedl časopis a nechal ho před fotografem dramaticky dopadnout na stůl.

Dvě fotografie, jejichž kopie anonymní odesílatel poslal na Národní ministerstvo a *Volnému víkendu*, byly otištěny na prostředních stranách starého časopisu. Krásná hnědá vila ve zlaceném kruhu vyplňovala celou levou stranu a napravo, pod nápisem *Sedm malých trpaslíků*, časopis otiskl fotografii, která Knuda Tåsinga včera několik hodin fascinovala.

Na černobílé reprodukci pořád sedělo sedm prcků na dekách a přikrývkách pod nazdobeným vánočním stromkem, který se tyčil nad nimi, a text pod snímkem byl stejný jako v anonymním dopise: *Sedm malých trpaslíků – pět chlapců a dvě dívky – bydlí ve Sloním pokoji a všichni jsou připraveni najít v novém roce šťastný domov!*

Pokračování obsahovalo doslova to prohlášení, které se Knudu Tåsingovi zdálo tak zajímavé: *Říká se, že i známí Dánové, jejichž jména a pověst by utrpěly nevratnou újmu, kdyby byli vystaveni zájmu veřejnosti, také využívají diskrétních služeb organizace Mateřská pomoc. V těchto případech je utajení jmen biologických rodičů naprostou nezbytností.*

Nebyla uvedena žádná jména ani další informace o těch sedmi dětech na snímku ani o asociaci s milovanou trpasličí partou Walta Disneyho, kterou samozřejmě vyvolávaly skřítkovské čapky, sedící na všech sedmi hlavách.

Knud Tåsing byl po dlouhé noci v nepohodlné poloze překvapivě čilý, a to si dokonce ještě ani nezapálil dnešní první cigaretu. „Kdybys tak věděl, kolik dětí bylo v téhle zemi za ty roky adoptováno… tisíce a tisíce… celé regimenty a bataliony zdravých dánských dětí, které byly odloženy hned po porodu. A není to zase tak dávno." Chvíli vypadal, že doplní svá slova krátkým cynickým smíchem, ale ten nápad zavrhl a zvedl časopis ze stolu.

Článku se dostalo šesti prostředních stran a na první z nich kladl kurzívou psaný titulek podobnou otázku, jakou časopis opatřil dítě na titulní straně – teď byla ovšem v množném čísle. Stálo tam: *Kdo nás chce?*

Každá jednotlivá fotografie na těch šesti stranách byla doplněna krátkým vysvětlujícím textem: *Per v kostkovaném overalu je tvrdohlavý sedmnáctiměsíční chlapík, který si vždy trvá na svém*, zněla slova pod nešťastně vypadajícím plačícím chlapečkem.

Co si myslíte o Dorte s krásným bílým límečkem? – napsal časopis pod fotografii boubelaté holčičky sklesle sedící na kůži z ledního medvěda.

U další, ještě zarmoucenější, dívky v květovaných šatech novinář poznamenal: *Vedle sedící Lise vypadá hodně smutně. Je jí osmnáct měsíců a šilhá, ale dá se to spravit.*

Na největší fotografii byl tmavovlasý chlapeček v bílé postýlce. Tapeta za ním měla motiv poněkud zvláštních malých slonů se zaoblenými zády, nakreslenými do poněkud naivní řady. V zrnité kvalitě se daly stěží rozeznat zakřivené kly, ocasy a zvednuté choboty.

Pod snímkem lidé z časopisu napsali: *Připochodoval slon… ano, ale kam jde? Když je člověku jen devět dní, o budoucnosti toho ještě moc neví.*

„Tady máme výchozí článek nebo zdroj k textu, který přišel v anonymním dopisu," konstatoval novinář.

Nils neodpověděl. Bylo to přece evidentní.

„Je to přesně stejný letopočet jako na formuláři. Osoba, která nám formulář poslala, má tenhle časopis a ví něco, o co by se s náma velmi ráda podělila. Opatrně nás navádí na místo, kde bychom měli začít. Do kojeneckého ústavu Kongslund. V roce 1961."

Znovu dopadl na zchátralý odpadkový koš. Vsedě a v tlustém zeleném svetru připomínal hubenou žábu, která skáče po kroužícím hmyzu.

„Ten rok jsem se narodil." Byl to první komentář, který Nils Jensen toho rána pronesl nahlas.

„Jo, já taky. Vlastně je to jeden z roků s nejvyšší porodností v historii Dánska."

Knud Tåsing zavřel časopis a odhodil ho. „Za týden domov slaví jubileum staré ředitelky v důchodu – proslulé slečny Ladegaardové, která v době své největší slávy získala přezdívku Magna. Při té příležitosti navezou všechny staré bojovníky dětské pedagogiky do Skodsborgu. Navíc dorazí i politici a řada známých osobností, a podle toho, jak se v téhle zemi probírá výchova dětí a stres a život v ústavech, tohle nám ještě scházelo."

Prošli liduprázdnou redakcí a posadili se do fotografova béžového mercedesu. Jeli podél nábřeží směrem k náměstí Kgs. Nytorv.

„Magnu v roce 1989 vystřídala téměř stejně úžasná žena," řekl Knud Tåsing. „Nová ředitelka. Jmenuje se Susanne Ingemannová."

Nils Jensen zaregistroval poněkud nevysvětlitelný tón v novinářově hlase, ale nic neřekl.

Odbočili na ulici Østerbrogade a v poklidném dopoledním provozu pokračovali po Strandvejen, okolo Svanemøllen, Tuborgu a pevnosti Charlottenlund dál na sever směrem na Tårbæk.

Až se novinář znovu ozval: „Včera večer, zatímco všichni ostatní ministři slavili Den osvobození, byla v kanceláři národního ministra krizová schůzka. Mám to od starého známého zdroje z ministerstva. A hádej proč…"

Jako obvykle Nils Jensen nic neřekl, když k tomu nebyl žádný důvod, a novinář sám pokračoval: „*Kvůli anonymnímu dopisu, který dostal Orla Berntsen.* Můj informátor se schůzky osobně nezúčastnil, ale zmiňovaný dopis probírali nejmíň hodinu. Pak se rozhodli co nejrychleji přivolat na pomoc odborníka, policejního šéfa v důchodu, který pro všechna ministerstva řeší bezpečnostní úkoly."

V dlouhé táhlé zatáčce kolem Sølystu a památníku Emiliekilde fotograf zrychlil. Byl šedivý, ale příjemný jarní den a první ranní námořníci už vyplouvali na Øresund. Nebyly jich sice tisíce, ale desítky určitě.

„Jeden z ministrových starých přátel má vlastní firmu, která zajišťuje bezpečnostní kontroly a podobné věci. Je to bývalý zástupce kodaňského policejního ředitele. Chtějí po něm, aby našel pisatele anonymu. Dostal volnou ruku. Možná si ho pamatuješ z minulosti, když jsi býval v čele fotografů v Nørrebro. Jmenuje se Carl Malle. Od doby, co skončil u policie, je z něj hlavoun. Lidi si ho najímají, až když něco hodně hoří, a hlavně když to hoří tak blízko, až se člověku začíná kouřit u zadku."

Nils Jensen podivné přirovnání nekomentoval.

„Rozhodně má vhodné příjmení, Malle znamená sumec," podotkl novinář, jenž byl pořád slabě cítit po mentolu a tabáku. „Je zlý jako sám ďábel. Ale načasování mají opravdu mizerné. Za týden přijedou všichni, kdo se chtějí ukázat, do Kongslundu, aby oslavili známou ředitelku. A současně národní ministr, který je po několik desetiletí materiálním a duchovním patronem domova, stojí před největším kariérním skokem v životě… až na nejvyšší trůn království. Strana už od války podporuje a financuje Kongslund jako zářný příklad benevolentního postoje Dánů k nejslabším existencím. Je to kus dánské historie a šéfové Strany určitě nebudou chtít, aby ten názor něco pokazilo. Samozřejmě nenávidí dopis, který naznačuje, že minulost Kongslundu, a tím pádem taky současnost, je jeden obrovský podvod. Že dětský domov na oplátku pomáhal mocným od skandálů a vymazával minulost malých dětí tak důkladně, aby se nikdy nedala znovu dohledat."

V novinářově klíně ležela modrá obálka, jež byla důvodem jeho optimismu a možná i poslední nadějí novin na špičkový článek vyhrávající ceny. Na krizové poradě konané před měsícem oznámili lidé z marketingu zbývajícím novinářům, že pouze sedm procent obyvatel Dánska ví o existenci *Volného víkendu* a jen celostátní sólokapr by dokázal noviny zachránit před úpadkem, který je pomalu, ale jistě zachvacoval.

Nils Jensen zašilhal na pečlivě vystříhaná červená, bílá a černá písmena, ale se svými myšlenkami se nesvěřil. Směrem ke švédskému pobřeží byl průliv neměnně ocelově šedý (jako by na něj Bůh vrhl svůj nejdepresivnější pohled) a fotograf na okamžik zavzpomínal na otce, hlídače, který ho během školních prázdnin brával s sebou na pochůzky po Nørrebro – možná doufaje, že syn jednou skončí ve stejné branži jako on. *Jako krtek žijící jen ve tmě.*

Minuli Bellevue s bílým pískem a malými trsy trávy, nejoblíbenější pláž celého města za posledních sto padesát let,

a novinář lehce vydechl nosem. „Samo to jméno… *John Bjergstrand*," řekl, „to je pochopitelně ta nejdůležitější informace. Diskrétně porozený kluk a tajně adoptovaný pod novým jménem, které neznáme. *Parchant*, který by mohl zničit jinak naprosto skvělou kariéru. A myslím, že přesně tohle se stalo… Někdo velmi vlivný si užil bokem, ale zatahal za nitky a zakryl všechny stopy své katastrofální smůly."

Spokojeně se na sedadle předklonil. „Všechny až na jednu. Tu, kterou našel náš anonymní pisatel."

Projeli kolem restaurace Strandmøllekro a rozsáhlého lesa Jægersborg Hegn.

„Náš anonymní přítel nezná totožnost rodičů. Ale domnívá se, že my máme šanci ji zjistit, a že *Volný víkend* se nebude bát to zveřejnit."

Nils Jensen nic neříkal.

„Víme, že Berntsen znervózněl. Víme, že ústav zná a že banální kousek papíru v takhle směšné melodramatické formě dokázal vyděsit celé Národní ministerstvo natolik, aby polovinu noci strávili na krizových schůzích místo toho, aby šli na vládní večírek na oslavu Dne osvobození."

Z jedné schůzky, o níž byl Knud informován, se jich najednou stalo víc, všiml si Nils.

„Myslím, že Strana do toho byla nějak zapletená a pisatel ví jak. V padesátých a šedesátých letech Dánové adoptovali desítky tisíc nemanželských dětí. Počet se snížil v roce 1973, kdy byly povoleny potraty… Takže ti malí dotěrové mohli zmizet dřív, než se narodili." Mlaskl jazykem, jako by byla řeč o politováníhodném, ale nezbytném triumfu národa jako takového.

„Včera jsem mluvil s jednou pracovnicí organizace Mateřská pomoc, která už je v důchodu. Tenkrát do ústavu docházela. Vyprávěla, že děti často dostávaly přezdívky po slavných lidech, podle toho, komu byly podle vychovatelek podobné. Například po Ebbem Robem nebo Poulu Henningsenovi…

nebo Jaqueline Kennedyové… Opravdu tam měli černovlasou holku, které říkali Jackie!“ Knud se krátce zasmál, jako by jméno vdovy po bývalém americkém prezidentovi bylo obzvláště dobrým vtipem celého příběhu. „Bylo tam taky úplně plešaté mimino, kterému říkali Chruščov podle sovětského předsedy rady ministrů – toho, co po kubánské krizi mlátil v OSN botou do nejdůležitějšího stolu na světě. Přezdívání bylo v podstatě hodně nevinné, ale říkalo se, že čas od času záliba ve slavných jménech nespočívala *jen* v podobnosti. Ty řeči se vedly po všechny roky, co do ústavu má informátorka chodila.“

Mírným obloukem poodjeli pod vysokými korunami stromů dál od moře a na pravé i levé straně cesty Skodsborg Strandvejen se objevily obrovské vily s pozemky až k obrubníku.

„Můj zdroj z Mateřské pomoci zmínil ještě něco… V roce 1966 sama ředitelka adoptovala dítě. Nebo přesněji, stala se pěstounkou malé holky bez rodičů. Holčička se narodila ve stejném roce, taky 1961. Později, když šla ředitelka, slečna Ladegaardová, do důchodu, přidělili jí ve Skodsborgu malý byt. Ale její ‚dcera‘, které už musí táhnout na padesát, bydlí pořád v dětském domově.“ Odmlčel se.

„Bizarní, ne?“

Nils neodpověděl. Sám bydlel u rodičů do nějakých pětadvaceti. Vyhodil blinkr doprava a vjeli na strmou klikatou štěrkovou cestu, která vedla dolů k pobřeží a moři.

Nejprve nebylo nic vidět – možná přece jen jeli špatnou cestou, pomyslel si Knud, ale vtom se objevil temný stín mezi stromy a v následujícím okamžiku i obrysy domu. Tyčil se proti nim jako obrovský hnědý lodní trup v zeleném moři korun buků. O pár vteřin později zahlédli sedm bílých komínů a na jih otočenou přístavbu vypadající jako věž. A nakonec celou vilu.

Mírně ohromený fotograf zabrzdil a zastavil. Vypnul motor.

Oba muži chvíli bez hnutí a mlčky seděli v autě. Dětský domov podivným způsobem připomínal uprostřed té veškeré

čerstvě rašící zeleně nedobytnou pevnost, nepřístupnou jako anglické panství z 19. století. Ne tak rozlehlou, ale se stejnou vznešenou září každičkého sloupu, římsy a věžního okénka.

Po minutě se ozval novinářův hlas, potichu, jako kdyby seděl v kinosále a nechtěl rušit okolo sedící. „Koukni na tu vilu, Nilsi. A uvědom si, že existuje nejmíň padesát tisíc Dánů, kteří byli dáni k adopci a nikdy se nesetkali se svými pravými rodiči. A pro ty všechny byl *tenhle* dům začátkem příběhu."

Knud se zhluboka nadechl a otevřel dveře od auta. Fotograf ho následoval.

*

Nils Jensen okamžitě pocítil krátké mrazení po těle, i když byl začátek května. Nebyl to pocit, který by zažíval běžně. Se svým otcem procházel na hlídkách stovky zadních dvorů a byl zvyklý na stíny a chlad. Strach nebyl pocit, který by si člověk bral s sebou do *Krtčí říše*, to ho otec odnaučil už dávno.

Vlastní reakce Nilse zarazila.

Okolí (s domem a strání ve stínu pod tmavě zelenými listy) bylo tak idylické, jak časopisy líčily. Stejně měl na chvíli pocit, že jsou pozorováni a pomalu se otočil. Vzhlédl do korun buků nad hlavou a slyšel, jak se Knud Tåsing směje jeho nepříjemnému pocitu. Uprostřed smíchu dostal novinář záchvat kašle a schoulil se, rukama se opíral o kolena a na nějakou dobu byl jeho silný kašel jediným zvukem pod buky.

Až později si Nils vzpomněl na to, jak si (poněkud v rozpacích) myslel, že něco zahlédl nahoře na stráni: malou postavu, která se stáhla mezi křoví a pak zmizela směrem ke staré bílé vile na jižním svahu. Bylo to samozřejmě absurdní a mohl to být optický klam. Bílý dům na sousedním pozemku byl zjevně prázdný, a dokonce i na dálku vypadal naprosto zchátrale. Na oknech nevisely závěsy, na parapetech nestály květiny,

nejevil vůbec žádné známky života. Vždycky se dá poznat rozdíl mezi prázdným a obydleným domem, pomyslel si. To jeho otec ho to naučil.

Knud Tåsing se narovnal a odplivl si do štěrku. Na nejvzdálenějším konci parkoviště stál velký černý vůz, ale Nils Jensen dokázal i na takovou dálku bez problémů přečíst text na poznávací značce: *MAL 12*.

Divná volba, pomyslel si.

„Dobrý den."

Opět se otočil a všiml si, že Knud se také hodně lekl.

Přiblížila se naprosto potichu. „Jmenuji se Susanne Ingemannová. Přijeli jste dřív, než jsme čekali…"

Byla oblečená do nádherných zelených šatů, které jí splývaly téměř až ke kotníkům. Fotograf zaregistroval její krásu rychleji, než by spoušti trvalo vyfocení prvního snímku; opálené nohy ve světle hnědých kožených sandálech, kaštanově hnědé vlasy (zářící narudlým nádechem, sepnuté velkou kovovou sponou a zvednuté do utaženého uzlu). Pozdravila je lehce odměřeným pohybem paže, elegantním, ale odtažitým, bez sebemenšího náznaku tělesného kontaktu nebo alespoň stisku ruky. „Vítejte v… Kongslundu."

Nils zaregistroval poněkud nepochopitelné zaváhání, než vyslovila jméno známého kojeneckého ústavu. Vypadalo to, jako by udělala pukrle.

„Pojďme dovnitř." Jejich hostitelka vykročila napřed dřív, než stihli odpovědět.

Stáli v hale s vysokým stropem, jejíž zdi byly obložené vysokými tmavými mahagonovými panely. Stěna naproti krásnému pískovcovému krbu, který vypadal nepoužívaný už desítky let, byla pokryta černobílými fotografiemi v malých černých a hnědých čtvercových rámečcích. Muselo jich tam být několik set a na všech byly děti: drobné dětské tvářičky zářící ve světle slabého blesku, jaký se používal v 60. a 70. letech.

Nils tiše stál a zíral na snímky. Z nějakého důvodu ho ten pohled přinutil zavzpomínat na domov jeho dětství, a to byl vychováván ve čtvrti, kde nejvýraznější forma sentimentality byla vyhrazena zoufalým hrdinkám červené knihovny a zamilovaným písním Bjørna Tidemanda v charitativním rozhlasovém pořadu Giro 413. Pohlédl stranou. Široké schodiště se stáčelo nad hlavní dveře a mizelo ve tmě nad nimi. Nahoře na stěně v ohybu schodiště visel několik metrů vysoký obraz ženy v klobouku se širokou krempou stojící v malém idylickém háji. Měla na sobě tmavě zelené šaty s dlouhými rukávy a volánky, nadýchaná látka sahala až na zem a u nohou se jí skládala do záhybů.

„N. V. Dorph. Obraz zřejmě představuje hraběnku Dannerovou." Už podruhé se zdálo, že ředitelčin hlas oba muže vyděsil víc, než bylo běžné. Knud začal opět kašlat.

Ignorovala to, pouze hlas zvýšila: „Dorph zařídil dům pro starého námořního kapitána, který tady bydlel předtím, než vilu převzala Mateřská pomoc. Dorph také namaloval další obrazy," vyprávěla. „Alespoň některé z nich. Takže klidně můžeme začít s prohlídkou."

Nechala je po širokém schodišti vyjít jako první. Nils slyšel slabé šustění zelené látky, když stoupala za nimi. Krásná ředitelka až děsivě připomínala modernější verzi ženy z obrazu.

„Dům byl postaven v letech 1847 až 1850 slavným architektem. Říká se, že ve spolupráci s posledním absolutistickým králem Frederikem VII. a zároveň v době uzákonění ústavy," řekla.

Knud Tåsing opět kašlal, jako by chtěl demonstrovat svou chybějící důvěru v tak podivná a mystická prohlášení.

Stáli v dlouhé tmavé chodbě se třemi čtyřmi zavřenými dveřmi. „Tady za starých časů bydlely *slečny* a ředitelka. Tenkrát žily v domově, společně se všemi dětmi. Bylo to naprosto

běžné.“ Chvíli tiše stála zády ke schodišti a velkému obrazu. „Architekt tohle místo natolik miloval, že nedokázal přenést přes srdce představu, že by se odtud odstěhoval, a proto si pro sebe postavil sousední vilu, přímo vedle na jižní stráni. Je to ten bílý zchátralý dům, který jste možná viděli. Bydlel tam se svojí manželkou a synem, který tam potom žil se svou ženou… a jejich dcerou.“

Slova „jejich dcerou“ vyslovila po podivné odmlce, kterou Nils nedokázal dešifrovat.

Další zvláštní informace.

„Samotný Kongslund byl děděn po generace, dokud ho v roce 1936 nekoupila Mateřská pomoc.“ Susanne Ingemannová se zastavila a otevřela jedny dveře.

Po minutách ve slabě osvícené chodbě působilo světlo v místnosti překvapivě. Byl to pokoj hodný královského paláce, královnina komnata. I když na mahagonovém stolu u okna stála autíčka na hraní a na židlích seděly panenky (blonďaté, tmavovlasé i zrzavé), bylo z místnosti cítit něco zaniklého a povýšeneckého. Opuštěnost toho druhu, jakou člověk vnímá v zámeckých sálech, které jsou obdivuhodné, ale už desetiletí neobývané. Stěny byly polepeny jemnou pozlacenou tapetou a na dvou hlubokých starožitných pohovkách ležely polštáře z černozeleného hedvábí s růžovými kyticemi. Z okna se naskýtal výhled na široký světlezelený trávník a úzkou bílou písečnou pláž. Mezi mořem a pláží se táhl nízký drátěný plot s vrátky na obou koncích, který měl určitě dětem zabránit vběhnout přímo do vody, když se dospělí dívali na druhou stranu.

„Tohle byl po půl století soukromý pokoj bývalé ředitelky,“ řekla Susanne Ingemannová. „Nechali jsme ho v původním stavu.“ Potom znovu vyšla na chodbu a podotkla: „Tady na konci chodby je kancelář, ale není tam nic k vidění.“ Dveře byly otevřené.

Nils Jensen nahlédl dovnitř. Na okenním parapetu stála velká prázdná ptačí klec. Nikde nebylo vidět žádného ptáka.

Všimla si jeho pohledu. „Ano, mívali jsme tři kanárky," prohlásila. „Ale už dávno umřeli. Pojďme dolů do zimní zahrady vypít si čaj."

Prostému lidu bude dovoleno vstoupit do nejsvětějších komnat, pomyslel si Nils. Možná právě absolvovali generálku prohlídky, jakou absolvují ministři a všechny známé osobnosti při oslavách jubilea o pár dní později. Během procházení velkou vilou nepotkali vůbec nikoho dalšího. Třeba byly děti dnes přesunuty do jiné části domu, aby hosté zvenčí nenarušili jejich křehké existence.

Mávnutím je pozvala k nízkému stolku v místnosti s vysokým stropem a se dvěma vysokými okny směrem do zahrady a k moři. „Během války měly slečny spoustu práce," řekla a sama se posadila do malé sedačky zády k oknům. „Byly úžasné. Staraly se jak o děti bez rodičů, tak o děti, jejichž rodiče byli v nesnázích. A v posledních válečných letech aktivně spolupracovaly s odbojem. Ale to už jste možná slyšeli?"

Nils na okamžik postřehl v jejím hlase hrdost. Samozřejmě, že to slyšeli.

„Existuje pochopitelně období, o němž Magna, slečna Ladegaardová, málokdy mluví."

„Magna?" K vlastnímu překvapení slyšel svůj hlas, jak vyslovuje otázku zformovanou do jednoho slova.

„Ano. Takhle jí zdejší děti vždy říkaly," vysvětlila. „Stalo se z toho její druhé jméno. Vlastně ani nevím proč, ale někdy se to prostě stává. Někteří lidé nechtějí vystupovat jako hrdinové, což možná není v dnešní době úplně typické. Martha Ladegaardová se stala ředitelkou Kongslundu přesně dvanáct let po jeho založení, 13. května 1948, a to je datum, které v úterý oslavíme jako její šedesátileté jubileum, i když už pochopitelně dávno šla do důchodu. Pro tohle místo znamenala všechno."

Znělo to obzvláště vznešeně.

Nastala kratičká pauza, když vtom Knud zamumlal: „Nechte maličkých přijíti ke mně…“ Jeho hlas byl po záchvatech kašle chraplavý a Susanne Ingemannová sebou trhla, jako by se jí citát zdál nevhodný.

Novinář si odkašlal a konečně položil od svého příchodu první otázku: „Tenkrát ve čtyřicátých a padesátých letech… Pochopil jsem, že tehdy byly v Dánsku velmi silné populační ročníky a spousta dětí předána k adopci?“

„To je pravda,“ přitakala Susanne Ingemannová tónem, jako když učitelka odpovídá zvláště nadanému žáku.

Nils Jensen se natáhl po svém fotoaparátu a zapnul ho. Možná si to jen namlouval, nebo byla jejich hostitelka opravdu poprvé trochu ostražitější než během samotné prohlídky.

„Částečně to pokračovalo až do šedesátých let,“ řekla. „Ale dnes už téměř žádné dánské děti dávány k adopci nejsou. A ty, které ano, ty jsou pak u nás. Jedná se o děti, které nemohou zůstat u svých rodičů z naprosto výjimečných důvodů. Zneužívání… nemoc… Stala jsem se ředitelkou v roce 1989, kdy slečna Ladegaardová odešla do důchodu.“

„Ale tehdy,“ pokračoval novinář, „tedy v padesátých a šedesátých letech, to byly úplně obyčejné děti, pouze *nechtěné* vlastními rodiči, že?“

„Ano, *pouze* – pokud to chcete interpretovat takhle. Jejich otcové se dávno vypařili. Nebo se v mnoha případech vůbec nevědělo, kdo je otcem. A zbývala jen matka, často velmi mladá.“

„A ty děti žily tady… ve stejných pokojích jako dnes?“

„Ano.“ A potom stejným, lehce arogantním tónem jako prve: „Kde jinde?“

Knud se naklonil dopředu a zeptal se zničehonic naprosto jasným hlasem: „Můžeme vidět *Pokoj miminek*?“

Susanne Ingemannová přidržela šálek čaje dva centimetry

od rtů, na okamžik naprosto bez hnutí. Nebyl to ani ten strnulý pohyb, jako spíše nálada v místnosti, která se změnila z vteřiny na vteřinu.

„Pokoj miminek?“ Vyslovila ta slova velmi pomalu.

„Ano.“

V té chvíli Nils Jensen provokaci pochopil. Knud Tåsing ředitelku informoval, že ví víc, než se dalo dočíst v desítkách nadšených článků v časopisech za pět desetiletí. Žádný náhodný návštěvník by nemohl vědět, že pokoji pro nejmenší děti se říkalo takhle. Nevěděl by to ani Knud.

Převzal ta slova přímo z formuláře v anonymním dopisu.

V tom okamžiku si uvědomili, že nejsou sami. Nejprve je dostihl zvuk, až pak pohyb.

Muž musel sedět téměř ve tmě, na židli za bílým sloupem, který odděloval zimní zahradu od společenské místnosti. Přistoupil ke stolu a postavil se do světla vycházejícího ze dvou krásných oken směrovaných na východ. Oba zástupci tisku na něj zírali a neskrývali své překvapení.

„Seznamte se s Carlem Mallem,“ oznámila Susanne Ingemannová. „Je to náš host…“ odmlčela se, „jako reprezentant Národního ministerstva.“

Nilsovi se zdálo, že slovu „reprezentant“ přidala trochu sarkasmu.

„Ano,“ řekl velký muž před nimi a přikývl, jako by zdravil, ale ruku nepodal. „Pro ministerstvo pracuji jako bezpečnostní šéf. Nebude snad vadit, když se připojím?“ Nepočkal na odpověď a posadil se na sedačku vedle ředitelky. Byl téměř o hlavu vyšší než ona, všiml si Nils.

„No, vlastně…“ spustil Knud, ale odmlčel se, jako by nemohl najít opravdu dobrý důvod na vyhození cizího muže z domu, v němž byl sám hostem.

„Berte to jako *tiskovku*,“ prohlásil statný muž. „Naprosto oficiální. Jste tady přece oficiálně, ne?“

„Na tiskovce většinou bývá víc lidí než jen jeden novinář," Knud opět našel hlas a bojoval za znovuzískání kontroly nad nepředvídanou situací.

„Tak mě považujte za tiskového mluvčího… jak ministerstva, tak i Kongslundu. Ten dostává prostředky ze státního rozpočtu, a tím pádem má s ministerstvem speciální smlouvu o podpoře. Vlastně bylo mnoho let mým úkolem chránit jeho pověst." Carl Malle si dovolil nepatrné pousmání. „Moc lidí o tom neví, ale Susanne to může potvrdit…, je-li to nutné. I když je neslavně proslulý Knud Tåsing přece známý tím, že se nezabývá podrobnostmi, že?"

Urážka byla jemnou narážkou na katastrofu, která před sedmi roky přerušila novinářovu kariéru. Elegantní, zlomyslná a dobře připravená.

„Ne, dobrá… na tu historku sis asi nevzpomněla, Susanne, když jsi včera odpoledne tu schůzku domlouvala." Bezpečnostní šéf položil na nízký stolek mezi nimi novinový výstřižek a posunul čajovou konvici o pár centimetrů, aby na něj všichni viděli. Jednalo se o třísloupcový komentář z jednoho z velkých deníků a datum bylo zapsáno červeným fixem centimetr pod dramatickým titulkem: *Když média ničí lidi*.

Nils výstřižek nepoznával, ale Knud Tåsing v tu chvíli připomínal muže hledícího na oprátku.

Článek byl datován do května 2001 a komentátor novin zdůraznil vybranou pasáž tučným písmem: *Šest žen bylo znásilněno a nyní byl Palestinec, dříve za zločiny odsouzený, osvobozen. Ale co když je přece jen vinný – i přes to, že po senzaci bažící schopní (mužští) novináři zaseli pochybnosti ohledně technických důkazů? Co když je přece jen vinný – přestože ho schopní (mužští) soudci odvolacího soudu osvobodili? A co když přece jen lhal – navzdory podpoře všech těch schopných (mužských) zástupců médií?*

Znělo to téměř prorocky, pomyslel si Nils.

Jméno Susanne Ingemannové bylo pod citátem uvedeno kurzivou. Chvíli mlčky seděla, jako by si vybavovala dobu, kdy se pustila do přímého útoku na Knuda Tåsinga – tehdy měla bohužel pravdu. Aniž by pohlédla na velkého muže vedle sebe, řekla: „Co má starý výstřižek společného s tímhle případem…?“

Carl Malle odpověděl pokrčením ramen. Na jeho vyvedení z míry bylo zapotřebí mnohem víc. „Nic, kromě toho, že ten novinář, kterého jsi tenkrát tak přesně zasáhla…“ slova říkal pomalu, téměř láskyplně, „je muž, který teď sedí naproti tobě. A těžko sem přišel proto, aby chránil dědictví Kongslundu. Nebo aby pro někoho z nás udělal něco dobrého.“

Nils Jensen zavřel oči a cítil se, jestli to vůbec bylo možné, ještě otřeseněji, než když viděl na příjezdové cestě ducha. Příspěvek byl otištěn tři dny poté, co Zvláštní odvolací soud zprostil viny Palestince odsouzeného za znásilnění. Susanne tehdy měla pravdu do neuvěřitelné míry. Mezi osvobozením a katastrofou, jež podrazila nohy triumfujícímu reportérovi a všem redaktorům, kteří mu pomáhali, uběhly přesně čtyři měsíce. Tåsing dosáhl osvobození vinného „chudáka Palestince“, o němž si všichni dobráci mysleli, že je nevinný. Ovšem ten „nevinný“ cizinec o tři měsíce později unesl z dětského hřiště v Herlevu dva chlapce, zastřelil je na odpočívadle na severním Sjællandu a následně spáchal sebevraždu. V dopise na rozloučenou se přiznal ke všem znásilněním, z nichž byl osvobozen, a zesměšnil tak muže, který mu zajistil svobodu. A to aniž by cokoli tušil o nenávisti, kterou činy, jež sám považoval za téměř charitativní skutky, vyvolají.

„Ale to snad dnes rozebírat nebudeme,“ řekl novinář tiše a neodvracel zrak od výstřižku. Vágní prohlášení více než cokoli jiného prozrazovalo, jak je otřesený.

Penzionovaný policista neodpověděl.

„Ano, měla pravdu,“ prohlásil Knud. „Všichni jste měli pravdu. Policie měla pravdu. Ale nemohl jsem jednat jinak…“

První slabiku posledního slova vyslovil přes nos, jako by se raději chtěl vyhnout jejímu pronesení nahlas. Pak se odmlčel stejně jako ředitelka.

Po nepříjemné téměř celé minutě ticha se Susanne Ingemannová předklonila a zdálo se, jako by se její tvář vrátila do současnosti. „Zmínil jste se o Pokoji miminek," řekla a v zelených očích měla výraz, který fotograf tak úplně nedokázal identifikovat. Ale nebyl v nich žádný vztek.

„Ano… tak se to kdysi jmenovalo, ne?" Knudova otázka zněla udiveně a naivně zároveň.

„Ano, jmenovalo. A pořád jmenuje – mezi námi, co si tu dobu pamatujeme."

Divná poznámka, pomyslel si Nils. Za novinářovými silnými skly brýlí zahlédl slabé mrknutí. I Knud si zřejmě všiml zvláštního tónu.

Navzdory jedovaté snaze Carla Malleho přerušit rozhovor byl anonymní pisatel pro teď potvrzen, diskrétně a elegantně, právě díky slovům *Pokoj miminek*, a prošel prvním testem.

„Označení Pokoj miminek samozřejmě používáme pořád, ale ta zdejší místnost byla vždy známa jako…" Susanne Ingemannová se usmála a podívala se přímo na Knuda, „… *Sloní pokoj*."

Nilsovi proklouzl fotoaparát pod pravou paží a s rachotem přistál na podlaze. Okamžitě si vybavil malé buclaté slony – na stěně za dítětem ve starém časopisu – a výrazná slova u popisku fotografie: *Připochodoval slon*…

Knud ignoroval třesk spadlého fotoaparátu a nahnul se dopředu ve snaze vytěžit tuhle informaci. Na jeho tváři se odrážel jistý nedobrovolný úžas: „Ale proč mu tak říkáte… Sloní pokoj?"

„Protože jedna ze slečen pomalovala všechny stěny malými figurkami," odpověděla Susanne Ingemannová a novinářův pohled opětovala. Zdálo se, že ředitelka nevnímá ani

fotografa, ani bezpečnostního šéfa. „Bylo to tenkrát, když se Magna stala ředitelkou. Její první asistentka, Gerda, už je také v důchodu, vyzdobila pokoj od podlahy ke stropu malými modrými slony. Vlastně to vypadá skvěle. Jsou tam pořád, na všech stěnách… všude. Máme zde i pokoj se žlutými žirafami a větší místnost s malými šedými ježky. Pokoj se žirafami se jmenuje Žirafí pokoj a tomu s ježky pochopitelně říkáme Ježčí pokoj. Žádná další záhada v tom není. V Ježčím pokoji bydlí o něco starší děti."

Knud pohotově změnil téma: „Stihl jsem se na to trochu podívat… opravdu jen trochu, musím říct…" pohlédl přes obroučky brýlí. „Ale, kromě jiného jsem pomocí odborů našel bývalou porodní asistentku z porodnického oddělení Královské nemocnice. Jako studentka pracovala na oddělení, které se v našem právě zmíněném období padesátých a šedesátých letech jmenovalo porodnické oddělení B." Knud studoval list papíru, který vytáhl ze složky. „Jmenovala se Carla."

Susanne Ingemannová nic neříkala. Zdálo se, že ji jméno hlavního novinářova zdroje neznepokojilo.

Novinář se znovu zahleděl do poznámek na svém papíře. „Vzpomíná si na dívku, které bylo jen šestnáct nebo sedmnáct… a porodila dítě. Ale s ní to vypadalo bledě – jako by její duše mířila přímo do pekla. Carla se domnívá, že to bylo v dubnu nebo květnu 1961. Dívka své dítě vůbec neviděla, pak byla propuštěna a zmizela. Dítě vyzvedla osobně ředitelka Kongslundu."

„To mělo štěstí, protože Kongslund byl nejlepším místem v království. Jiné děti se dostaly do mnohem horších dětských domovů jako Sølund nebo Ellinge Lyng, kde ležely úplně samy, naprosto bez kontaktu s dospělými."

„Ano, slyšel jsem o tom," novinář si opět přes obroučky brýlí ředitelku prohlížel a obrátil papír před sebou. Nálada v místnosti se naklonila ve prospěch hosta. Carl Malle se